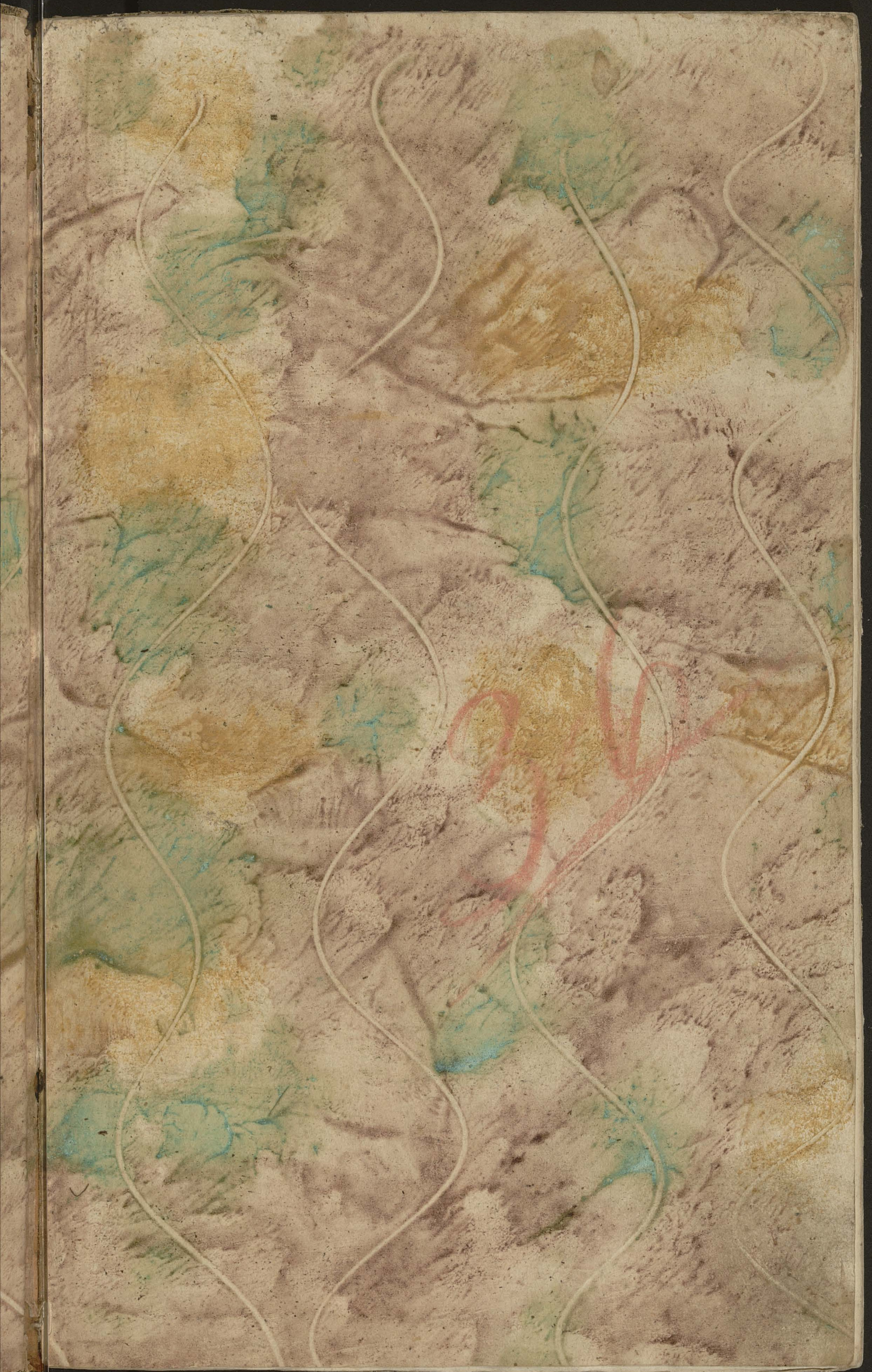

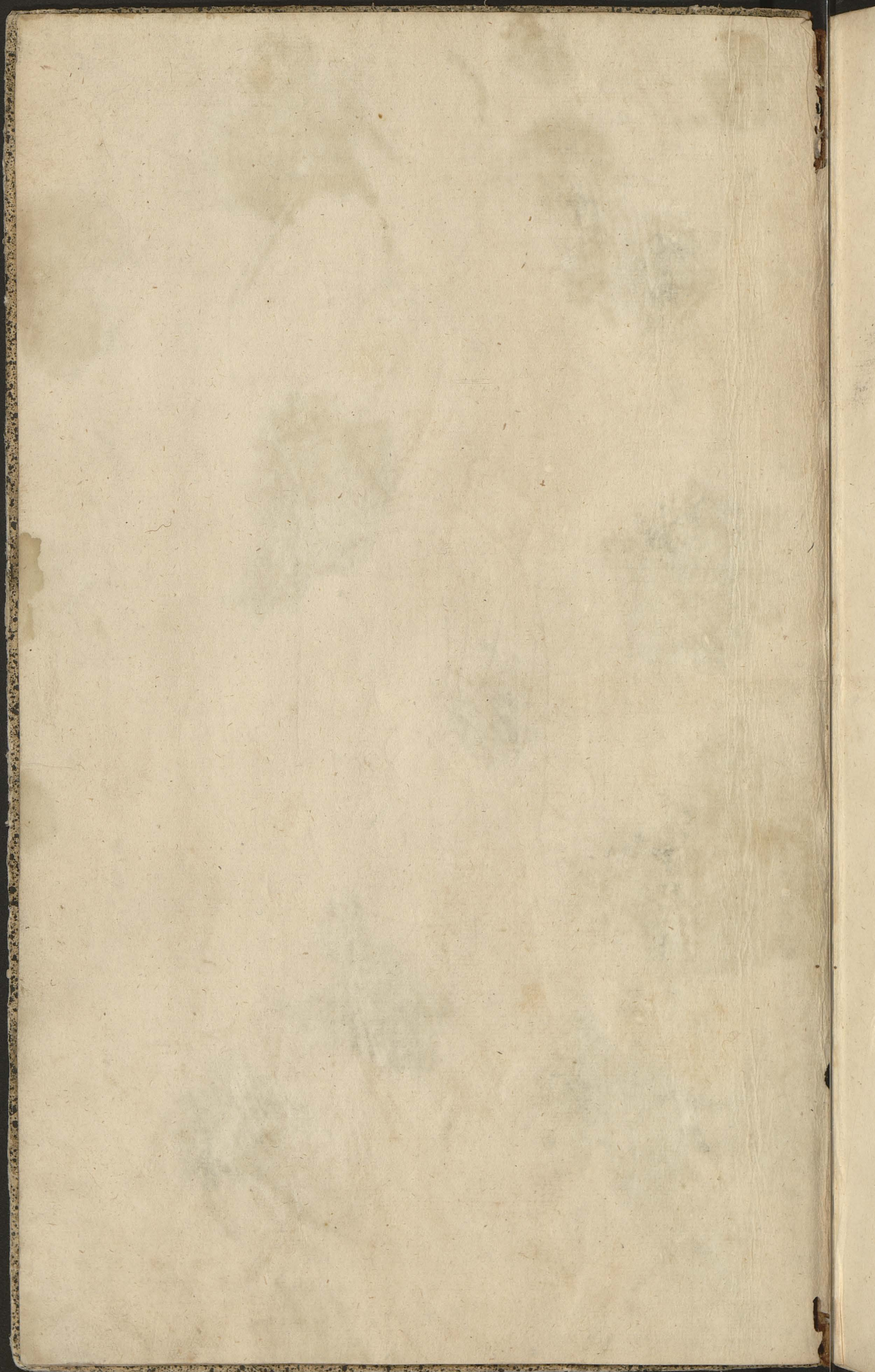
2

6362

III

358

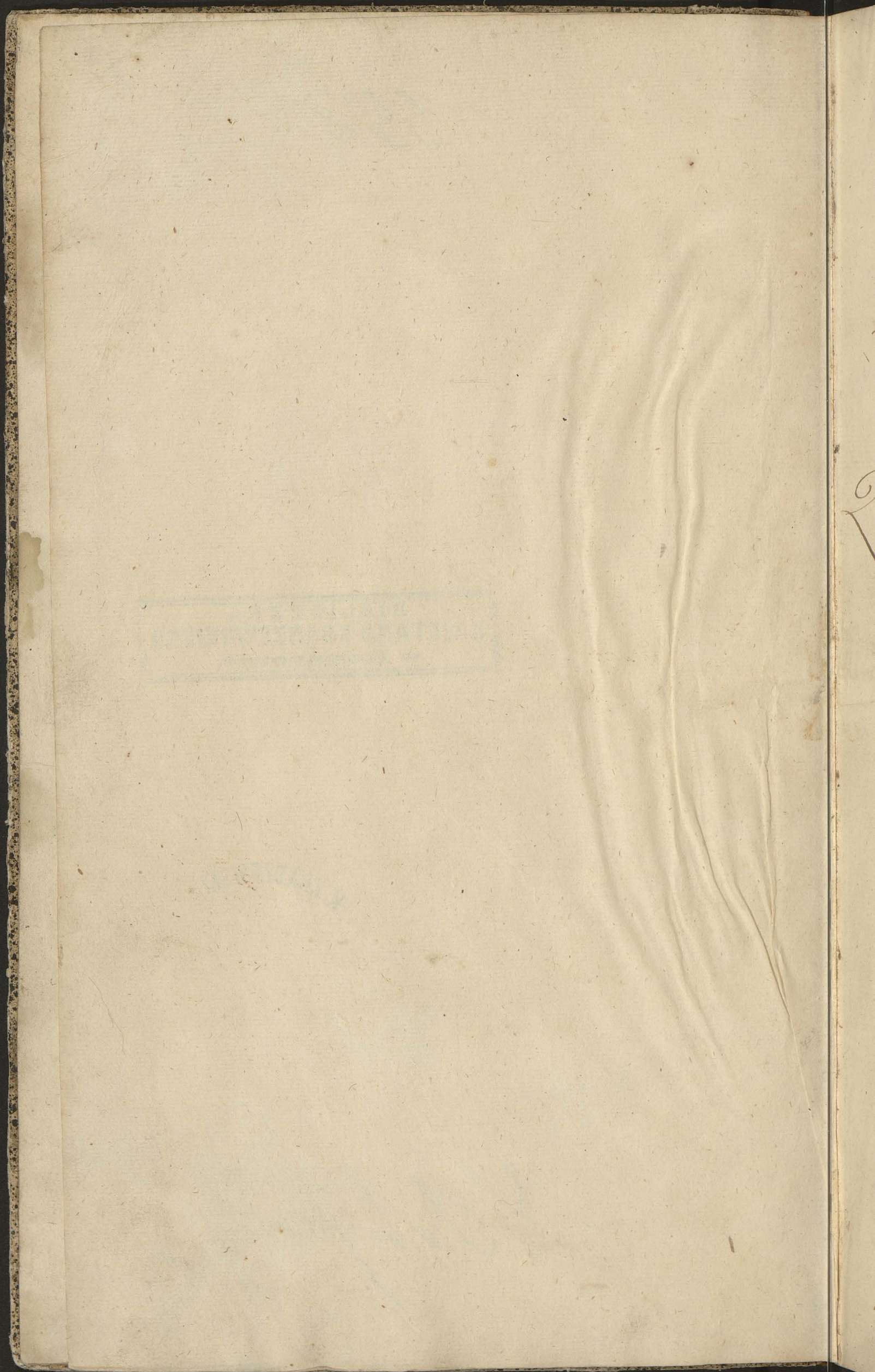
1

BIBLIOTEKA
KAJETANA KRASZEWSKIEGO
w Romanowie.

K. KRASZEWSKI.

[Handwritten signature]

3

Opisy Listwa Kurlandzkiego
y Semigalskiego z Krolestwem Pol-
skim y Wielkim Listwem Litewskim

2

Przywilej Zygmunta Augusta
Krola Polskiego nadany tym Listwom
z Roku Panstwego 1569 w Lublinie

Zygmunt August Krol Polski wielki i tuz
ze Litewski. Oznaymujemy teramcy,
szym Listem naszym do letorych naszey,
wszystkim y kazdemu, iz gdy osuzewy
Pan Gotthard w Inflantach Kurlandzki
y Semigallij szaze Unzornych Frydery
ha a Kanitz y Michala a Brunow Kon-
siliarow y Senatorow swoich do nas, y
do Stanow Krolestwa naszego z pewny
mi wskazami przystat byl, oraz gdy Cza-
mi za ukazaniem Kredensow wiary swojej
zupetney mocy wspomnionego Pana szaz
szaze twierdzili, ze to im od szazcu swo-
cego bylo zlecono azely smieniem szaz-
ca swowego od nas, y od Stanow Krolestwa
naszego usilnie domagalisz oraz polur
nie prosili, iz pomewaz Sprawy wie-
lenia Krolestwa naszego z Wielkim Lis-
twem Litewskim do cztasu, konca, y skut-
ku przadanego juz dawno za pomoc szaz-
ga niemiertelneho przyprawdzilibymy byli,
gdy czas nadchodzil, litorego by taluz z Pan-
stantach od krubego y szrutnego nie przy-
ciela

Nieprzyjaciela zbyt cznie złupionych y uci-
snionych przez nas nie tedy radzić się mogło,
twierdząc, żeby podanie się Oświeconego Pa-
na, książęcia y oddanych według powstęchne-
go zdania oraz przyzwolenia wszystkich
Stanów Królestwa naszego z dyktwem Litew-
skim złączonego przyjęliśmy za warne.
My chociaż niewaliśmy na pamięci lat
ze przeszłych lat, którego czasu w Stanów
Inflant przez grube listy oraz Postów do
tego samego podania się przyjęcia byliby
my przynaglani, y nad łodem tego kraju,
twierdząc, że nie da ulitowawszy się, ten sam
Kraj z osoby naszej pod obronę y pod Pro-
tektora naszą przyjęliśmy, iednak y natę-
mieliśmy bacznosc także, gdy wspomniane
podanie się przytomności Senatu Polskiego
do zupełniejszego naradzenia się wyciągato,
tedy my odważyliśmy tej samej rzeczy tra-
ktowanie na czas innszy do uylubiana tej
rzeczy sposobniejszy, który gdy nam się
podał był sadalibymy za rzecz stwarzaną uci-
nie osobliwie gdy nalegali Oświeconego
Pana, książęcia Perpotenci, y złączenie
Królestwa z Wielkim dyktwem Litewskim do
konca przyprowadziwszy, oraz uylubawszy,
abyśmy y Oświeconego książęcia Pa-
da się przez wyżej wspomnianych Perpo-
tentów tego Oświecenstwa nam ofiarowa-
ne za przyzwoleniem wszystkich Stanów
y za wolę Królestwa z Wielkim dyktwem
Litewskim, tak iah przedtym przewidziawszy
złączonego na terażniejszym Królestwa Scy-
mie przyjęli, Taczym Samego F Oświeco-
nego D

3

Oswieconego Niazca pod obronę y opie-
kę naszą, oraz Królestwa naszego z ca-
łym Sigetwem y Krajami Jego. Osuzecenstwa
publicznym Królestwa z Wielkim Sig-
etwem Litewskim złączonego Imieniem Maji-
muiemy, to jest, aby od tego czasu na po-
tym Oswiecony Niazce y Jego następcy, dzie-
dzie z Sigetwem Kurlandskim y Semigal-
skim Królestwu naszemu z Wielkim Sig-
etwem Litewskim złączonemu jako iednemu
y niewydzielonemu Siatu wiecznymi czasy były
podane y uciebne, oraz w Opiece y obrocie
naszej, oraz Królestwa z Wielkim Sigetwem
Litewskim złączonego trwały. Spodziewamy
się zaś, że Oswiecony Niazce y Jego potom-
kowie w tej usornosci, woli, poddaniu, które
nam y Królestwu naszemu y Królestwu z W-
lietwem Litewskim złączonemu przez wyżej
pominionych Plenipotentow ofiarowali, sta-
tecznie mają trwać y mocno statlować. Kto
rym my wzajemnie obronę naszą y Króle-
stwa naszego, oraz zachowanie wszystkich
Przywilejow, Wolności, nadania y Nas-
zymże pozwolonych wolności iednak Kró-
lestwa nieprzeciwnych przyobiecujemy, oraz
przyrzekamy, które Przywileja nadania,
Wolności, ^{przywilejow} ~~przywilejow~~ mamy odnowić y ztuzerdzić, oraz
do zupełniejszej formy mamy przywrzeć,
Gdy Oswiecony Niazce nam y Królestwu Na-
szemu powstany będzie uczynek. Dla usary-
latory rzeczy y dla suzadectwa z nią naszą
ten Przywilej podpisałimy y Liczce na-
szą zawiesić rozkazalimy. Dan w Lublinie
na Waszym Weymie Królestwa w 3 dnu Roku
1569 Panowania zaś naszego Roku 40 Umowy

Umowy Poddania się, Przywsi-
leja y Prawa osobliwe Siestwa
Kurlandskiego y Semigalskiego
miedzy czci godnym niegdę Krolom
Zygmuntom Augustem y Mistrzem
Inflant zawarte

Zygmunt August z Porzey Laslu Krol Polski,
Wielki Sieze Litewski y Oznamujemy te
raznycyzym powsem naszym wszystkim
y wazdemu do litorych nalezy. Gdy Ziemia
Inflant nam z strony Wazalstwa naszego
y przez saecietwo y przez wiele dawnych,
po cześci przez nowe umowy y Przywierad
bousazana y stwarzajona oraz zlaczona z na-
mi, juz o nicol lat nayoblatniejszego nieprzy-
iaciela Moskala przez obrutna bron, spal-
lenia y spowstozzenia zgotu zgruntu obalona
y zniszczona zostata, tak iz ostatnie niebezpie-
stwowosci na nia zblizaty sie, ani goj nic pewne
go nicbyto, iako aby wedlug pierwsey rakiicy
inluray, tego zbyl mocnego nieprzyiaciela, to,
co zlywato, tak w Dycezyi Rysliicy, iako y w mie-
miach Mistra Krzyzackiego byto, przez po-
dobne blęski zpowstozyto sie, y w nayczest-
niewola nieprzyiacielska w pastu, iako juz wzed-
ha czesci dla utraty wielu miast, Zamkow-
tuzerzow dostata sie, y dla naywiekszego na-
wszajthie strony spowstozzenia y zlaczenia
zelazem oraz ogniem w niey uczynionego, y
dla codziennych inluray oraz dla wielkiego
Nieprzyiaciela

4
Neprzyjaciela do zabrania ostathow tey ze
mi przygotowania, do tego surnienia y
trudności stany iey przyprowadzone są
iz zarzną miarą dostatkami y sitami wta
dnymi całosci swojej brnie, oraz siebie ci
nievoli y olucienstwa nepřzyjaciellic
go zastanicie y uydziugnac niemogę.

Dla tego Oswiecony y Wielmożny Pan Jo
than Mistrz Krzyzacki w Inflantach, Słach
ta, Miasta, y Zgromadzenia oraz stany ze
go wszytlic, gdy y wszytlic domowe ra
dy ich rzerwając, tudzież gdy postregli
ze od pomocy innych, osobliwie od Jego
Cesarstwy Msy y od postthowania stanow
Rzeczy Niemieckich, są opuszczeni, oraz
gdy od Sądziwa także Króla Szwedzkiego sie
trną y uora, byli zaczepiani, tak swoimi
ialu y Miasta oraz innych stanow Inflant
Imieniem do wspomnianego Mistrza na
leżących, przez gęstych Postow y Listy o
sobliwie niedze y nacyersze niebezpieczem
stwo nam przelazyliby, oraz gdy w celu
prozbami pomocy y posittu naszego dopra
szali się.

Msy y poltowaniem nayutrapienszego
Kraju y mitoscią całej Rzeczy: przynie
dzeni oraz aby hołby nepřzyjaciel sie
rzej według swojej Zady w tym nam nie
wzpostreniat się z tymiectwem, Ucałomy
te sprawy. W Miastu Panu Mikota
jowz Karajustowz Czynatowz na Ojczy
nieowiziu

Nieswizu Wojewodzie Wileńskiemu a
zeby znowu do Inflant poszedł, a naj-
przód aby do Rygi zmierzał, y tam aby tak
z samym Nistrzem, jako z Stanami Łe-
wymi oraz z Miastami o sposobie obrony wspom-
nianego Kraju traktował. A gdy w tych
Traktatach wszyscy przenieśli się chęć
powszechnymi y wspólnymi siłami tak Ło-
dow, jako Litwy obrona przyjeta by się, y że
nie można mieć nieprzyjacielskiej odprzec,
Polskie zaś posilki żadną miarą spowodowane
być nie mogłyby, chyba Łódanie się jako do
Krolestwa, nie tylko do wielkiego księstwa Litew-
skiego dołączyli.

Kalonic do tego ostatniego przypadku, tak jako
dzieci się wręczają rozpacz polnych, y wterazniej-
szym niebezpieczeństwie wyłożonych gdy przy-
szło się, a zeby o uczynieniu sądzania się co pe-
wnego postanowić Stany, y tym sposobem a zeby
powszechne zwołanie Łołów tak w samego Książ-
ęcia wyżej wspomnianego, jako w miast y Stanów,
Zgromadzenia, do nas przyeto się.

Alże za przybyciem przereczonego szlachy y
Łołów innych Stanów, miast do nas do Wilna,
y za wyznawaniem sądzania się nam, Książ-
ęciu Polskemu, Wielkiemu księstwu Litewskiemu a Rusi
Prus, Mazowsza y Smoleńska oraz wszystkim Krajom
naszym przez pewne warunki, Zgromadzenia Se-
natu Polskiego wtedy nie mieliśmy, bez którego same
Łódanie się z strony Krolestwa według Praw y przy-
tocznie odprawić ani uczynić się, gdy nie mogły, tedy ho-
niecznie y potrzebnie tej rzeczy traktowanie do nasie-
go wiążąc do Łołów z strony Krolestwa otrzye nam
było potrzeba.

Aby zaś tym czasem, gdy te rzeczy do Senatowi
y Stanów

5
y Stanow Kierony naszej ciutawia sie, oraz
tam id tychze Imacniaw sie, przez wiele sro-
sobow ucisnione Inflanty, albo w nadziej waz,
poliwey, albo w niepewnym stancie rzeczy swych
albo talize opuszczona z pomocy y ostatnie
mu spuszczeniu wystawione nie zostaly, oraz
stad odmieniuszy wola, albo niewola, biutny,
albo insze chociaz niegodziwe prowadzycie sprawy,
nie byly przymuszone, all ale aby y oni o me
wafshicy pomocy oraz sbrnie naszej, y my
wzajemnie ostateczney wzernosci onych pewni
bylismy.)

Taki naostatek po roznych y wielu Traktatach
tego czasu miedzy nami y wspomnianym
dziagiem, oraz miedzy Postami Starow y Kriast
umowilo sie, azoby same Inflanty wraz z tam,
ialo Krolaw Polskiemu Wzelskiemu dziagiu
Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu, Mazo-
wieskiemu Lmudzkiemu Panu y Dziedzicow
podane byly, y trwaly, polu co pewnego ostatnie
dzeniu Panow Kieronych nie otrzymamy y
nie odbierzemy.

Poniewaz zas ta sprawa do Sejmu blisku ma
iqego sie odprawiac w Mazowszu, y do Sena-
tu oraz do Stanow Krolstwa odrazylismy,
na tym w prawdziw dziedzie uwazywie y nie
namyzenie przyobiecujemy, oraz mocą tego
Lisma przyobiecujemy, azoby, od Senatorow,
y od innych Stanow Kieronych w Polsce,
wymane podanie sie, taki wspomnianego dia-
zgia, ialo podanych tego do powszechnosci,
dyli do złączenia z Krolstwem, Wzelskim
Litewskim y innymi Panstwami przy-
ieto sie, y Imocione bylo zawarne, wedlug Tra-
ktatow

Trałtatow tu z Namu Zawartych, to jest: aby tym
tym czasem Infanty od nas całymi Litami
Księstwa, Wielkiego Księstwa Litewskiego ze
wszystkimi przyłączonymi krajami naszymi,
tak przeciwko Moskalom, iako przeciwko in-
szym wszystkim co nieprzyjacielskiego krus-
zącym Infantom, brońone były oraz zastana-
ne: y Zamki, miasta utracone aby bronia wzy-
skane były. Jeżeli zaś nad nadzieie naszą
stany Księstwa naszego Polskiego na tę por-
danie się zerwolic, y tak Infant złączonymi
litami, broń niechciaty, iako warunkli w pom-
mone noścy, Infanty zaś jeżeli by w samych
Panow Litewskich według sposobu przepora-
nego obronione były, tedy w tego czasu, iako te-
raz niech będą skazane ze do Wielkiego Księ-
stwa Litewskiego przyłączone, y wcielone są.
Gdy zaś w warunkach podania się to mię-
dy infantom zawierają, ze tak wspomniony
Książę, iako Lordani y miasta prosily aby
im od nas warowano, a żeby Podanie, y
przyłączenie, które nam, iako Krolowi Pol-
skiemu, Wielkiemu Książęciu Litewskiemu
oraz innym krajow naszym, ostatniemi
magnatami y niebezpieczeństwami przy-
mieszem, ofiarowali, u Cesarza Imię y ura-
dzonych Rzeczy Niemieckich Starow, Am Iszlu
da, y na obrade nie było, dobra wiarą zalu-
bujemy, y przyjmujemy. My tym czasem
az polu z Senatorami tez Herony o Infan-
tach do obrony y podania się marających był
przyjętych mamy starania dohladae, y wszel-
kiej pomocy dohladae, a żeby albo przez Lo-
dow, albo przez Pisma nasze Jego Cesar-
skiego Imię y innych Rzeczy Niemieckich Sta-
row

Stanow, nayprzed zas Mistrza Krzyzackiego
w Niemczech umyśle oraz wole do potrzeby
stuzienzema tego dziala byty przywiedziorki
y malomone. Co jezeli byto zgotla nie mogto
sie dochazac, ta Dorabli cazy mi sitami przytla
dae sie bedziemy, azeby albo siqze albo Poi
dani zarnego uszczerblu tak na czci y statwie,
ialo na dobrach y fortunach z tego potrze
bne go poddania sie nie cierpieli, ani zarne
go wskazu na wygranie Rzeczy niemieckey
nie powdali ani aby w winzle uciqzliwosc
nie wpadli tym prostegliem, albo jezeli by po
padli, my jednal starac sie wzeczenie widzie
my, aby to lumu jawnie albo przywatnie
na zdrade nie byto.

Przez tego obowiazalismy sie, ialo y tym dyn
sem nieprurzędnie obowiazujemy sie, przyimu
jemy oraz przyobiecujemy, ze my tali
samemu Rzeczci, ialo Miasptom inszym, albo
Poddanym Legs, ialnego y wolnych Staru albo
godnosci byli wolne uzywanie Religij y czci Pa
lucy, oraz przyjetych obrzqtkow wedlug Au
gustarskiego wyznania, w swosich Zborach,
oraz calych rzeczy Duchownych zupitne spra
wanie y szafunde, ialo one dotq mieli wolno
pozwolimy, ani wtey Religij zarney odmiany
czy w administrowaniu nie mamy czynic, ani
mamy dozwalac aby w inszych dziala sie.

Wszystkie taloz Ich Grava Plebanie, Przy
wileja Swiedlic y Duchowne osoblinsie szlachty
tal spolney Inwestytury Prawo, ialo y wolnos
Lasu w sukcesyi dziedzicznej, do obcyga psci,
Starszenstwa, godnosu, dostoinstwa, Dzierzawy,
Wolnosci

Wetnosu, Transakcyje Pospólstwa ustaty, y na
dania mamy stwierdzić naturalnie y Inwenzyacye
zupetną, według Praw y Imperyow oraz używa
niów dawnych

Apellacya jednaki tych, ktorzy tak z Szlachty,
ialo miast tak szeregownie do rzek, naszych na
leza, według terazniejszego opisu z Otwieronym
Listem, y przytaczając się, do Namieśtnika
naszego w Inflantach, albo do Senatu, Senatu
naszego w Siedziow naszych przez nas w mieście Ry
dze mających być nastawionych, obranych po
wszechnym Stanu Rycarskiego, to jest, tali samych
osob Stanu Rycarskiego, iako Szlachty Infant
slicy głowami, y to nie z innych, iako z Olywate
low y dobrze osiadłych tych tego Kraju y Liom
low, to jest z Szlachty, Wazallow y z Senatu
row miast, y z osob Stanu Rycarskiego, ktorzy
po odmienieniu stanu, wszyscy byli temu Krajo
wa poddani, tali jednaki, aby tym ze poddanym
naszym Stanu Rycarskiego y mieszkicy Kon
dycy nie odwrotna była apellacya, iako
by się każdemu apellacyemu zapozrywac zdawa
ło się. To jest szeregownie do Nas, albo do Na
mieśtnika, albo do Senatu naszego wspomnio
nego. Ci zaś, ktorzy raczonego Listem Inwenzy
nowi poddani y podlegli y względem Pariatu
tego poddani będą, y zostawac mają do swo
iego tylko Listem będą, zapozrywac. W spra
wach jednaki cywilnych y najniższego szacunku
będzie się gowdzić Stanowi Szlacheckiemu odia
życia swoyego do Izgromadzenia generalnego Liom
Inflantskich według dawnego Imperyju zapozrywac.
Przez tego przyuleśmy, iako terazniejszym opisem
przyjmujemy, że poddanych Kraju tego przy
strawie

Magistracie swojemu niemieckim mamy zostawić
i zachować i Dla tego Urzędy, Starostwa Jamu-
rony, Szostwa, Burgrabstwa i tam daley, nie in-
szym, tylko urodzenia i języka niemieckiego ludzom
oraz całej Ziemiom mamy nadawać, iako w Ze-
miach Pruckich nadawac zwykliśmy.

A cokolwiek publicznie albo prywatnie wesz-
kim i każdemu i Prawa i słuszności należec zda-
cie się albo będzie się zdawało, tedy my napotym
Pismami naszymi i Przykazaniami mamy stusier-
dzić i Imocnić, ani żadnego w sprzeczonych u-
mniejszenia obietnicach, albo ale raczej we-
dług Krowalskiej naszej Laiki i dobroczynności
pomnożenia i przydanie mamy uczynić, iako
wraz rzeczą samą, mocą terasniejszych Opnów
i nadawców. Imacniamy i stwierdzamy, pomna-
żamy, zaważne i czyniemy, wyznacimy, i Imac-
niamy, oraz Imocnić i stwierdzić wszystkim lu-
dzom prywatnie i jawnie, teraz i napotym i to
regulowuszei czasu i czasu w tej rzeczy wezwani
bylibyśmy, powinni będziemy, oraz według tego
i sposobu winnych miastach i Instancjach pod
nasz rząd i zwierzchnosc i oddanych Urzędnikow na-
szych postanowimy, gdy ias trwać będzie wojen-
ne zamieszanie, insze iambami blisko nie przy-
iaciela i niebezpieczeństw wystawionemi nie
dwulicnie przez Urzędnikow wszelkiego namu
i języka będziemy rządili, których nam cnota,
wzernosci i nieshażytełności wiadoma i doświadczona
będzie, tak iednak, aby oni nie niezagrystali, nie
czyonili, nie hazardali, ani ikecali, iako tylko co dla o-
brony miast i iambow im zdawac się będzie, i
tełby i gosa na naszą i Rzeczysp. iahow na
chłtać się co ci postregli, w tedy do nas a gotey
rzeczy

rzeczy doniesi, y aby ~~z~~ według możności usiło
walki ażeby ~~a~~ iaha szkodła na nas y na Rzeczp:
niezłata bę. Prawo zaś y sprawiedliwość oraz moc
miejsza aby sprawiada, tak na miejscu an iaho y
na Władze wyjącej. Magistraty czyli Zuberch
nowi Miast oraz Starostwa Starostwa ~~z~~ gotowe
nie bory y po wyjątku wiażdanego polowu, nie
inaczym, tylko Komhom urodzeniem y użyciem
niemcom Starostwa w całym Kraju będącym na
dawac.

Wieł możnemu zaś Panu Mistrzowi Infant
gd y według rady stanu Rzeczpkiego y według na
szego stwierdzenia stan o mieniu, ażeby przez sta
nienie się powiniowactwa, y przydadnią wsparć
władzt, przeciwko nieprzyjaciółtom tego Kraju, tym
gwarantowięcym y mocniejszym polazat się,
władzt, tytuł, na listach Oświeconego Pana
szczęcia w Prusach, ze wfohłą cicią, Inaliami, y
Przywilejami szczęci nadamy, tak ażeby Wzrost
nasz ~~podstawicie~~ ~~do~~ szczęciem był,
iaho wraz tego Oświecenstwa za Wasalla na
szego szczęcia przyjęliśmy, mamy, oraz mieć
będziemy.

Oraz ażeby wzajemnie Oświecony szczęć pewny
był, wshora, tylko o woli Senatorow Królestwa
naszego dowiedziemy się, albo gdy oni z szczęciem na
szego Wasalla w tej rzeczy ugodzą się iaho. In
stantyż się do nas y następcow naszych na len
ność mieć, y trzymać powiniowali. Oświecony szczęć
ze szpotomstwem swoim z linii, mościu, polowu
cem, ze Zambli następcu, Powiaty, oraz Gar
nizony z Prawem y mocą, tego Oświecenstwa
przezwoliliśmy na lenność oraz pozwalamy / bez
przewahy, chociażby sama inwestytura, oraz ty
tuśtu

Tytułu, Znaków, y honorów uwieczyste nadanie te 8
raz udzelić się nie może, co wszystko do naszego
i Doli powrotu postanowiliśmy Dłozycy dzień
zawę tych wszystkich Oswieconemu Liżgciu
nasmaczyliwmy, y nadaliwmy
Oraz nadaliwmy nayprzód cały ten Trakt Kier
landy y Semigallij zaczowszy od strony morza
wgore idąc za rzeką Stigga, wstępując do dawnych
granic przez Liżgciu a Litwinia zaczołych by
wsprowadzonych między Fryndzią, Litwą, Rusią
y między Rusią ziewną a Litwą z drugą strony
ku Powiatowi Poleskiemu przy Dziwiny i Re
ce za płynieniem zaś Dziwiny aż w morze stąd;
tak, ^{ażby} ~~z~~ kolowizni w tych granicach z tej strony
Dziwiny ku Litwie zawiera się y do Staru An
stant należało, teraz y napoływn wieczyński
czasu przy Oswieconym Liżgciu y jego na
stepach łoci mogłicy zostawalo; To jest Dwery,
Dobra y Szlachte litora do Zamku Dyncburgalio
go, z tej strony rzeki Dziwiny ku Litwie nale
żaly; Zamki Siesburg z całym Powiatem; Dwo
ry także, Szlachte y wszystko to, co zwłaszcza
z tej strony do Zamku Ascheret należało; Za
mku Powisk, Heuguth, z tymi które do Zam
ku Kischm należały; Zamki Mitaw, Tuck, Steu
burg, Doblen, Kandow, Mswang, Schunn, Fra
wemburg, Zabel, także y te zamki które nam za
stawione są, Jodynka, Hasenporth, Durben, Win
daw w summie osimdziesiąt Trzyceć Zamki zaś
Jubin w przynastu Trzydziestu w Liżgciu, Pa
nu Albertowi Marchionowi Brandeburgalie
mu w Prusach Liżgciu także zastawny y te w ma
władzie summy Oswieconemu Liżgciu odprasz
my. Zamki zaś Jubin naszymi pieniędżmi udamy
W. A. w. P.

JW w Prusach Liżgia uylupiemy, y starać
się będziemy, azeby od samey Zastawy pieruszego
także czasu był uwolwiony czyli olupiony, oraz aby
w dzierzawę Jego Owsieczentwa był oddany; W
drugiej tegoż sposobu y Zamku Bousk z dzierzawę
y Zuzywania Najprzewielebniejszego JWSua
Pana Arcybiskupa Rydzkiego uwolwemy go
lupiemy, oraz aby onego dzierzawa olubstwie
ta Smartynchustania Panskiego Jego Owsieczent
stwu była oddana mamy się starać. Z drugiej
żas strony Dwurny Sam Zamek Durakmund
Jego Owsieczentwu do Smierci pozwalamy trzymać
mać.

Dla nas zaś, y dla najwłaśniejszych następstw
naszych względem przyiętej obrony, y przyją
pienia wielu niebezpieczeństw oraz maigcych wy
niknag, ktore na nas za Inflanty zgola już wsta
nie rozpaczającym Znajdując się przyięliśmy, ca
ły Trakt y ostatki wszystkiego Kraju Daley
za Dwurną, według terasniejszego Opiniu z Je
go Owsieczentwem zawartego zachowujemy.

Zaymowa zaś y nadowszystko Zamek y Miasto
Rygg ze wszelkim, ktore w nim dawną Znajdo
wato się, Prawem, Panowaniem y zwłasnością
oraz Zuzowaniem wlasnym y Zmieszanym rzędem
u Cesarow Rzymskich otrzymanym, ktorego
nam Owsieczony sigze ustąpił, oraz one oddat
ialno w tych opisach terasniejszych oddać, ustę
puć y przerosi na nas, lub siez od dołdu ltu
nym miasto Rygg obowiązanę było do Jego Owsie
czentwu, uwolnić y ~~u~~ uwolnić obwołac przed
Postem naszym do miasta Rygi maigczym
być

być przez nas wystanym iawnie, tali przez
twarte dady swoje; chociażby Miasto te rzeczy
tey sprzeciwiać się chciało, albo jakim sposo-
bem ~~po~~ operatorem, y od samego łody wódrych
uczynić: oraz wszelkie Przynależa do Cesarstwa
Rzymskich w tey rzeczy otrzymane nam wy-
datkowi oszczędnyliżce będzie obowiązany, tudzież
wspomniane miasto, iakoż ostatek uszyskłego
co następnie władzy y szeczeremu oraz zmie-
szanemu Panowaniu naszymu pozwoli, iako
już użat moją tego Opisu pozwolę, ustąpił -
Zwłaszcza iako tego miasto, przez którego
całści y zachowanie, ochrona y zachowanie ostat-
ka Kraju zamieszkałego, z utraty zaś osta-
tnie nad tym Krajem zburzenie, nad szpecielnie
mi oraz Państwami naszymi terazniejszymi, nay-
pewniejsze y niewątpliwe niebezpieczeństwo wsi-
siatoby. W tym zaś iednak miesiącu Ruzce
y w zamian nie przychodnia iakiego doziem-
ca y przybytego do piastowania, sprausania
władzy y do innych Urzędow przetożemy, ale
z obywatelow niemieckiego narodu y języka
Inflackiego. A drugiego zaś Urzędnika
Zamku który by nad rzeczami wojennymi nad-
strazą naszą, drugiego, zaś, który nad sprawami
mi mieyskiem Burgrabiem był przetożony
z Senatorskiego miasta tego Stanu mającego
być obrany przez nich, przez nas zaś stwier-
dzonego według przyłtawu miasta Gdaniska
postanowiemy, którzy by iednak nam Kro-
lowi Polskemu Władcy Lwoskiego osobliwym Dy-
sięgo, obowiązani byli.

Następnie zaś miasto, y Zamku Przetwen-
stwa

Przełożenia, Starostwa, Trahty) Dla Nas
dostaly się, tak jakoteż, które jeszcze w mocy
y rządach Staru Krzyżackiego zostały, iako to
na Ziemi Kirchow, Sticker, Dyneburg,
nad Przegami Dzwiny Lesque, Roshten, Lutzen,
Tryhaten, Ermi, Helmet, Karden, Weise
Sten, Icały, Seruz, miasto y Ziemi nowy
Parnaw, Sachra, Rugia, Burtnech, y Za
meh oraz miasto Wolmar, Wendena Wol
fari, Adres Segewatt, Schuier, Jurgielburg,
Hethow, Lemborch, Roderppen Neumwice
Napotyły yte, które już w nowie nieprzyjaciele
dostaly się, a naszą broń mając byc odzyskane;
to jest dyktwo Estonia, Biskupstwo Derpachue,
ile tyllko Oswiecony Liage w nim ma interesy
należytosc, ze wszystka onych Szlachta, Rada
nym, Dworami, Pacami, y ze wszelkimi Dobra
mi do nich należącymi, o których wssyatkich pe
wonych osobach, które jeszcze z Staru Krzyżackie
go pozostaly oraz o Konsyliarow y innych me
zach uczynnych w Rzeczypospolitey Dobrze
zastawionych, według rozkazu y woli Naszey, za
chowanyszy wybor, y używszy w osobach brniary
zastug Będziemys się Starali y pozwolimy, Zabrli
y miejsca obronne iednali tym czasem wssellic
w mocy naszey y następcow naszych zachowanyszy.
Co sobie iednali Oswieconego Pana diazguia
inaczey postanowilismy, iako otey, która tu nam
osobliwą wiernoscia y postanowianiem zawsze na
litania się oraz która nad innymi Krolestwa na
szego najwyższą się stala. Dla tego w nam
Icy Laske y Dobroczynności naszą chęć oswiadczye
za rzecz godną osądylimy, które by namieft
niewstwa

Namiestnikostwa Tytuł y powagę w Zambli y
 mieście Głuchym pozwoliliśmy, iakoż niniejszym
 cyrsem pozwalamy, abj ku nim nie bliżej
 ze Prawo, y sprawiedliwość z innymi Udziałami
 mi naszymi sprawiał, Do której rzeczy pewną
 stacę, wozną o nemu swego czasu stażaczemy
 y pozwolimy.

Prócz tego między innymi y to między nami a
 między Jego Osvieceniostwem Zawarto się, a żeby
 przez Domianę Biskupostwa Kuronickiego Za
 Zambli Soreburg y za Dwory Leab, y Statiec
 Jw. H. Saelu diuze wielu był content, Do któ
 rey rzeczy nasie przyjmujemy staranie Stanie
 go, a żeby ~~zostali~~ Kuronij Biskupostwem
 takoz Kuronickim Jego Osvieceniostwo otrzymat.

Oraz aby Osvieceniostwo nie miał przeszkli albo
 trudności z sąsiadami granic nierozstraszonych,
 według naszej Krolewskiej Owagi będziemy się sta
 rali, a żeby pierwszego wprawdzie czasu granice,
 podług opisania Przymierow, Pozwolenickich,
 y prolewniczaych Woleńskich były rządzone, y aby
 pewne postanowit się w całym tym sąlectwie
 granice. Tym czasem zas ani ta, ani owa strona
 na drugiej aby dłuży nie czynit albo aby Pra
 wa y trudności nie wzniesit.

A gdy cięgięsi Dzwiny w gore y nadat granice
 między nami y Jego Osvieceniostwem stanou, tedy
 sprawiedliwości przyczyna uyciąga, a żeby pozwola
 rzeli w łowieniu ryb y winnych przylbach użyc
 nyim czasy Osvieceniostwa diuze zastaczat się, y trzymat,
 y które wyapy, czyli strony drugiej albo
 nie bliżej są, przy tejże stronie nich dostają.

A gdy przez te szesnaletnią wojnę, Jego Osviecen
 stwa, iakoż też Szlachty Kuronickiej, osobliwie zaś tych
 Poursatow

Q

B

Poussatow, litore przy nas będą trwały, sity wyją
czone są, tedy chcemy aby był wolny Osusieczny
dzię y Salachta od ciężarów tey ulymy, albo przy
najmniey aby to czynili, albo usiłowali, co smadnie
według możności swojej mogą. Inszego zaś czasu
niech będzie sposób wyplatennu, ~~litery~~ tenże, litery
JW Pana Krzyżca Pruskiego

Oraz także od Jdaniszczanow y Rylich obywa
telow dla zaciągnięcia długu Osusieczny dzię
aby uprzykrzenia nie miał być ziemie stara
u Krolewskim naszym wladaniem się, ażeby
albo dla zastu naszej Jego Osusieczstwa od
pionędzy był uwolniony, albo żeby niewinno
o nie wspomnianego się, ażeby się smadno wyplatcie mo
gły. Tak y Wenderskim obywatelom, Wolmar
him, Lernowskim, z szereg naszej zastu y do
broczynności Krolewskiej wyplatieniu ich długow
nieco pomocy przez podestanie zboża, y innego
rodzaju żywności dodamy.

Monety biała talow mojej Osusiecznemu Panu
Mistrzow, pozwalamy y udzielamy, według wa
gi y ceny Litewskiej, y aby oney sporne y nie
odwołane używane były tak w Litwie, jako y w
flantach. Chcemy jednal ażeby ziemie strony
nasze wyobrażenie, albo herb Korony y Włosty
na drugiej Jego Osusieczstwa wyrażaly się,
Jeżeli by zaś co Osusiecznemu dzięciu potrzeba
było przedac, zastawic y zamienic, w tym Jego O
susieczstwu wolności y mojej dostawiamy, taki ce
dnal, aby się do nas y do najblizszych następ
cow naszych odym wprzod odesłano, oraz aby
nam na wola dano, jeżeli byśmy taką zastawę
Zawazną

Za wasną przyiac chcieli, jeżeli by zaw nie, tedy de
go Oswiecenstwu niech się, swomu by chciat zastawi.

Bedziemy się talow starali, liicy listwo Eston
sluc z miastem Reuelm, albo przez tranzakcyę
ialia, sprawiedliwa y dla Lmienia naszego uza
wa, albo przez sposoby wojny wysylane będzie,
azoby tego Oswiecenstwu sprawiedliwa y tuow
na część, albo w dobrach, albo w pieniądzech by
ta pozwolona, kwrta wojenne, jeżeli ta przyocy
na, przeciwo najiasniejszemu Krolowi Szwedz
lucmu tozore będą, nade wszystko nam nagro
dziwszy.

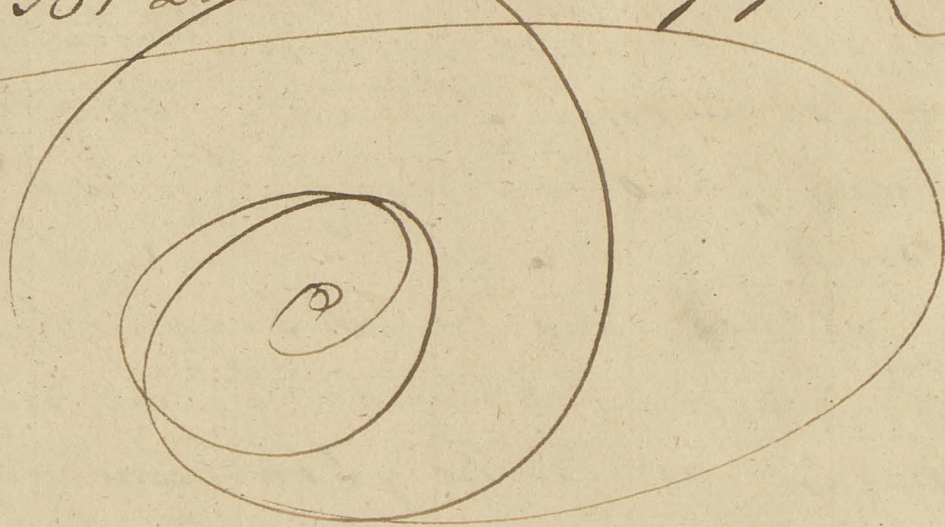
Armaty talow y insza broni, litore nam teraz
w dostaniu się Zambow y miast zostawiając, do
Zahorczemu wojny według względem iakosci, ta
wsamej rzeczy od nas będą przyurwione.

Dom zaw zadnych weatych Infantach han
dow, ceł, mytow nigdy nie pozwolimy.)

Bedziemy się talow starali, aby tym czasem,
gdy w Miastum listwac naszym listwskim
nie jesteśmy przytomni, y gdy Sprawe Poda
nia się w Polszcze zstorny Krolstwa Polskie
go Galitujemy, Infanty potrzebny woy
slucem, tali do Strazow Zambow y miast,
litorych by od nas zadali, y ktorym by tego po
tzeba była, iako do powsiagnienia nagtego
wtargnienia nieprzyiacielskiego, na przysata
przygodę opatrzone y Imocnione byty.

Te wszystkie rzeczy y kazdy Punkt powiednemu, ze
my wspomnionemu sziedzeu y inszych stanow
Lbstom oraz miast pow naywielkaza uwazytoscia y nie
naruszanie

y nie naruszenie mamy zachowac, my przy przy
siege) Stubiemy. Sam zaś liże za siebie y
za swoich Podanych, a Postowce wsiżych Stanow,
zwłaszcza wszytłuey Szlachty y Kniast, wzajemnie
wierność swą, pod najwyższą uwyzystością ucy
niwszy doleńną, Przyjęge, obowiazali, iakoby
przy tej opisu obowiazania, że od tego czasu y
następnym, w tej wierności, woli, y postawienstwie,
ktore nam raz ofiarowali, statecznie trwac
maja, oraz mocno dotrzymywac mają, powin
ni będą, iako na wsernego hołdownika y Pod
danych nalezy y przytom pod rząd y władzę na
szą, poddanych. Aby zaś równym sposobem liż
zenia samego Dobroczyństwa y Laskarni, Pod
nych zaś tego y naszych Laskawości y po
wołności naszą, Królewską raczy mamy, do
bici, y pomrzaco. Przyjmujemy przyklesimy,
oraz tym opatem za Laskawym Przyjęgi na
szej Królewskiej przyjmujemy, Inzadectwem
terazniejszego Opisu, do ktorogo dla usary die
czci nasza jest zawieszona. Dany w Wsłnie
Dnia 28 Miesiaca Listopada Roku Pań
skiego 1561. Landwaria zaś naszego Roku
32

12

Przynależa Szlachty, Dstaw
ney pamięci megoy Krola
Zygmunta Augusta słowo Poda
wania się, całym Infantom nadane

Zygmunt August z Boicy Łaski Król Polski,
Wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Mazo
wieski, Fryzyjski y Infantowski y Pan y
Dziedzie, Wiadomo czyniemy, przetera
Trucyzny Opis dołotykh krakow, adu na
potym iaku indoluschi sposobem materatoby
Wszystkim; Idy Infantalskie kraje cięzka
y długą muskiewską wojną y wielu ulgami
ucisnione, zspustozone, oraz w wielkiej części w
moe nieprzyaiet dostaty się, y gdy dla utraty wie
lu miast, oraz zamkow y obronnych miejsc, tudzież
dla nayniebezpiecznego na wszystkie strony zspustozze
nia y zburzenia, przez zelazo y ogion w nich po
czynionego, oraz dla codziennych upadaniow, y
dla wielkiego przygotowania nieprzyaieta do
ostattha posiadzenia tych krajow, do tego suwie
nia y trudności stany Infant przayprowadzo
ne były, iż żadną miarą dostatkami y siłami
własnymi stanu swiego bronić oraz siebie od
niewoli y obrucienstwa nieprzyaietelkiego zastoi
nie oraz wydzignąć nie mogły.

Jow y nayprzowielebniejszy Pan Jurtheim
Arcybiskup Ryski, Marchio Brandenburgski
Szlezyński, Pomoranski, Kaszub y Wandaliski książę,
Rugijski książę Burgrabia Sorymborski, oraz
Pan

Pan Johan Kettler Staru Krzyzackiego w im
Klarysch Mistrz, oraz stany y Izgromadzenia
wszystkie Inflant, Ludek, Kniast Postouse, gdy
y wszystkie domowe straze ich mierzane, oraz gdy
postrzepli ze do obrony y posilkow wszysk za o
gotscem y opuszczeni, wielka zas nadzieie w Na
szej Krajow naszym pomocy gdy potrzeba, maie
doskonale naradzenie, y oraz przez powstanie
y zgodne wszystkich zezwolenie, siebie y Kraj
swoy pod kaczosc, obrone, y moc naszą oddali,
y nawzeli do Krajow y Panstw naszym, na kszalte
Liem Ruskich przytaczali y wcielili.

Wieg my y Przymieramy y szejctwem Nam,
Kraju, niebezpieczstwem, wledzi, spustoszeniem
y niewola, porupien, y rozumieacy, ze to widny u
rzadu chrestianckiego krola nalezy, oraz slyga
szę douzamy naszej, azoby Ludek y Kraj chrestia
nkiego smienia od wylania krwi, supiectwa,
y niewoli hrubiana oraz okrutnego nieprzyiacela
zawsuagnelismy, tychze do obrony y obrony
li przytaczali naszej przytaczamy. Przez latom
wprawdzie obrone y potrzebe, w Prawie y w Wol
nosci, fortunach y we wszystkich przytaczach, in
szych Podanych oraz Panstw naszym zach
wanu, y utrzymywaniu obowiazanych nas bydl
przytaczamy y obowiazujemy sie

Gdy zas między innymi Stanami tegoz Kraju
Inflantckiego, ktore do wyznania y przyzna
nia Podania sie swojego u nas pokazalid,
caly stan Rycerski wszystkiego tego Kraju,
to jest sama Szlachta, obywatel tak z tej, jako
y z drugiej strony Duszki mieszkajacy, przez
pewnych Postow y Potropolitow swoich zwa
Sica

zwtaszcza przez Urodzonych, Kemptera, Pit 13
zemusza Prawa Dolitora, Gregoria Franc
liena, Fabiana Bercha, Henryka y Jana
de Medhen, z doskonałym pełney mocy ich
zleceniem y wlasnym pieczęciom wsiem Szlach
ty z całego Kraju Infantalnego zapieczatowa
nym, u nas pobytowali byli, y gdy Nas Duim
y całej Szlachty Imieniem o stwierdzenie Praw,
wolności, Przywilejow y nadaniow swoich po
horrie, oraz Zapadaniem Donoy namawiali
byli y błagali; Podali nam na pamięć se
wne rozdziały czyli artykuły, które aby u Nas
we wspaniałych ich punktach, w Ustawach y wa
runkach stwierdzone u mocowanie y zawadne mia
ne były z powinnym naleganiem pohorrie pro
sili. Ktorych wprawdzie rozdziałow czyli arty
kulow utworzenie od Stowa do Stowa następuje,
y jest takie

1
Kajprzod y nadeuszysztio Świętego y najcennie
szego Najestatu Waszego Pana naszego najla
shawszego y także wolności naszej obroncy, iako
y wybawcy, w którym całą naszeie y ufnosc
uwolnienia naszego powzielimy y uobrzyliimy, po
winna iako przynależy pohorrie naszym całej Szlach
ty Imieniem prosidmy, azoby cała y niezgwałcona
nam zachowana była wiara, którą według Ewan
geliornego y apostoalskiego Pisma czystszego ko
ścioła, Nicenckiego Łonu y według Augustani
skiego wyznania dotąd zachowawaliśmy, y abyśmy
nigdy przez żadne czyli Duchownych, czyli świec
kich osob przopisy, kary y wygnanostu niebyli ob
ciążani

obciążani y aby nas nie mieściano iakimkolwiek
sposobem. Co jeżeliby nas nadzwyczaj przytrafiło się,
nam udnali według Świętego Piśma ubożenia
przybawienie, ze więcej Liturgii niż ludzom tre-
ba być potrzebna, abysmy naszą zatrzymali
wiarę, y zwyciężne obrządku, oraz my abysmy
się nie dopuszczali w żadnej macydnie waley a
rywac. Jeżeli zaś błędy, których Lityon chart
wymalascą jest wyrubac woney przytrafiło się, a
leby do reformowania tych y do zmieszenia Ewan-
gelicznych y Apostolskich Nauczycielow czyst-
szego Kościoła Augustanickiego wyznania przy-
zwano y użyto.

2
Następnie to wraz aby Koscioty zachowywały się,
upadłe aby przywrócić, y litore Dla Mi-
strow czystej Ewangelij Nauczycielow czyli Dla
Kaznodziejow, y tych przez uczciwe wyzyskanie,
nie są opatrzone, aby tymże zhoynobli Świętego
Majestatu Królewskiego opatrzenie namaczy-
to się, y jeżeli jaku dochod y Turdosse tymże
owiste są, albo zataione były by, a żeby te albo
wrócić, albo aby sprawiedliwą cenę nad-
grudzone

3
Abby ubogich nie zamedywano iak bousem ro-
wno iak wsiary wzgląd aby był miary zarzecz-
stuszną sadzemy. Gdy nam zaś jest usado-
mo, iaka bytaly niedza ubogich, ktorzy tą błęską
wocen z bogatych ubogiemi stali się mydys, po-
biernie proslemy, aby upadłe kapitale y dobra
onym zdawna przesunione przywrócić, y
w ktorych przedtym miysciach dawna wyru-
wane żadne nie były, aby się wybudowały, oraz
aby tali Świętego Wafzego Królewskiego Maje-
statu

14

Majestatu, iako od Starzga naszego według Kr
Leuśkiej wynosi y Dobroczyńności były opatrzone
Dochodami. Dla czego Chrystus, litomy sto dla siebie
uczyniono mniemac będzie. Dla Waszego Królew
skiego Majestatu, Królestwu y Przytektwu Jego Latwicy
szy y iasniejszy uczyrn rząd. Tudzież gdy, ta wy
najsporalis y Dolez naystrapiensze, po zabiciu me
zow y Rodzicow wdow, wieka, ogolowane y osiera
ciane z Rodzicow Panny, do tego ubostwa przy
wiedziane są, iż czym by życie utrzymywali. Leuś
maia, polownie prosimy, azeby najprwod o kła
satorach czyli mierzach Panien bezmeznych tak
postanowito się, azeby nayniezniejsze y naytra
piensze Wdow y Panny z mezow y Rodzicow
wyzute dotych przyimowane były, y aby potra
bnem wyzyszczeniem tudzież wżyciem opatrzo
ne były, az polub y albo stanu bezmeznego zycia
ty dobre, albo po sunętego matzenstwa kmic
wzaty. Ani bowiem w tym bezmeznych Panien
ktorych liczba niczeli wielka jest, albo przeto
nych tychże niczela uważac prywatnego
przytlu, abo ale raczej dobru spowiszekne ma
się, upatrywac. y aby toż z klasztorami. Mni
chom, jeżeli by to ludy J. Waszemu Królew
skiemu Majestatu z rąk nieprzyiacielu
przywrcone były, postanowito się, dla niedziatych
oslabionych Starcow y dla sierot ogolconych
z Rodzicow, y wyzutych z dobr cyryatych, kto
rzy w tychże klasztorach zycie się, cziczycie się,
y w naukach przyatoynych objańnic się będą
mogli, z naywikszym Rzeczyp. przytluem.
Tali bowiem z klasztorow wspomnianych, da
wny kollegiow kształt przyimicie, z ktorych

godne czci Konuotors y Rzeczyp. Ludzie, liedy
wobusobly, potrzeba byla wydac sie moga.

4

Gdy nie Rzeczyp. politych bardziej tuc oraz
obalac niezwykto, jako Praw, Inycaiu y oby
czajow domianaj. Królewski Majestat Wasz do
brze ustanowione Rzeczyp. tym sposobem, nie ty
ko zachowac, ale odalone y uparte przyrzecac
nawrostroponiejsz, oraz wprawdzie Prisha rada
ciadut, ze przez Jm. Liaczca y Pana, Pana
Milotaja Karziurta na Daje y Meinzu
Ordynata Wojowoda Wileńskiego, Pana na
szego Naytaszawskiego, Liaczem, Szlachcie,
Miastron, oraz Stanon Inflant pod same
go Królewskiego Majestatu Zapetney
wladzy y wshazy podany w Linem przy
obietat, ze nam nie tykko Niemiedli szaj,
ale y Prawa Niemiedlic wlasne oraz Inycaiu
nie miait pozwolic ma, udzielic, oraz stwardiac,
co y do zachowania terazniogzszego Stanu, y u
partego do podzwignienia y przyrzeceniakcy
ni uszele.

Azeby zaw pewne oraz powszechne niejalic
Prawo Kraju, ktorym by wszyscy Obywatele In
flant obowiazani byli, z Inycaiu, Prapwilejora,
z postanowionych Dekretow, przez spowage
W. S. Królewskiego Majestatu postanowito se:
Inowu a Inowu ynaszarny, azeby do tej rzeczy
pewni Ludzie w Prawie biegli, z Dowagi y mo
cy Majestatu Waszego naznaczeni byli, ktorzy
by taki wstati Prawa Krajowego utozyli, na
yniali, y za powszechnym Rzeczyp. Inflantliwy
przyzwoleniem Stanow, do wiedzienia, stwardze
nia

stwierdzenia y ogłoszenia Waszemu Świętemu -
Księwstwu Majestatowi prawi y ofiarowali

5

Azeby samymi obywatelom, y Dobrze osiadłym Jedno
ją, Urzędy, y Starostwa na kształt ziem Rus
kich nadawac raczył Wasz Majestat, Jako Nam
Imieniem Waszego Księwstwego Majestatu przy
obietarow jest, oraz aby nam przypisane były go
Dworski Urzędy y Starostwa, y wiedy y nad który
mi lądny byłby ustanowiony

6

Chociaz sprzeczać się nie możemy, ze sposob ap
pellowania do sądu Księwstwego zwrócenia
S. Księwstwego Majestatu najbardziej potrze
ga, ani to naszego postanowienia y myśli jest,
abyśmy tej zwrócenia umniejszać chcieli, Jednaki
szedłemy iż S. Księwstwu Wasz Majestat dla po
zytku y prostej obywatelom inszą drogę, y to wpraw
dzie krótszą, y zawolą powszechnego przywole
nia, oraz za stwierdzeniem Waszego Księwstwe
go Majestatu wynaleźć y postanowić może, azoby
albo dla trudności drogi oraz dalekości miejsca
payswichezkiej, albo dla niedostatku rzędnych,
wrote więcej spraw do sądu Doniesionych, dono
sząc się, y bogatym z tym, niecnostliwym Ludziom
Zuchwałstwa przyczynny dac nie przytrafiatsię,
wice Dacem się nam kazać temu tym sposobem
azoby S. Księwstwu Wasz Majestat w mieście Ry
dze iako w Stolicy całego Kraju pewnych Sz
dzioro czyli Senatorow swich ustanowit, y to
z obywatelom przez nasz Stan Rycerski wybra
nych, przez Majestat Wasz mających być
stwierdzonych, którzyby raz albo dwa w roku do
Rygi naznaczonych czasow razem zgrupowali się,
y Sprawy appellacyjne z mocy Majestatu Waszego
Decydowaliby

decydowaliby, co tego zaszło Sądowi Senatu i Majestatu
Waszego w sprawach uczynnych, y najwzwyższego sta-
cunlu, do Sądowi Majestatu Waszego, nie mniej y
Z Arcy Biskupa, iako y z Krajow Majestatu Wasze-
go, oraz y z Pana Ministra, twiest, z całego Kra-
ju do Majestatu Waszego, iako do najwzwyższego
y Dziedzicznego Pana Waszego apellu ably appel-
lowato się. Taki iednak, azely nieważne, y ni-
czemne appellacje były stracone, aby powsta-
wita się kara wyrazna na appellujących niewa-
żnie, y na wyciągających z pow. bez sprawiedliwy,
y mający dowodow przyczynny, y aby taki wybra-
raicy byli ushazani nadzwyczajną częścią spra-
wy, która potwora częścią aby do Karbu Wasze-
go Majestatu, druga potwora częścią powiągnu-
nemu niestwierdnie, stała się

Jdy ta własna Krolow jest Dobra owym sam
Majestatu, który żadnego y najmniejszą przynęda ura-
zac, oraz każdemu co tego jest oddawac, y co każde-
go jest, z wspomniansci krowności swojej pomnazar
zwykt, najszczodrobluiej y smieriem Waszego
Świętego Majestatu Krowalskiego przyobiecano
nam w szustliwym, owym każdemu z smienia kto
nych wystani iestemny, ze nam oraz im, Bene-
ficiow, Lenności w dziazat y Prorokow. Ch. Dobra
nych Prawa, Przywileje Zapieczetowane, Dzier-
zawy Zwyczaie y Przywileje, oraz wolności, y co
krowści najwzwyższego Zwyczaie czasowi, nabylu byli
y otrzymali, niestanuśenie zachowac y Stwierdzic.
Ate co by w nichzego Stanich w szustliwym owym
Krolowego z przytlichem było być mogło, ze to, tak
ze z krowności Krowalskiej, na nowo pozwoli się
ponowno było. Która Krowalska Łatwość, Łatwość
y Dobroczynność, iako polubnym sercem umiastow
naszych cziemy, tak na nra fortunam naszym
w szustliwym

16
wszystkiem, zyciem, y samym zbawieniem za-
stęgiwać pilnie gotowi będziemy. Dla czego, ma-
siemy, iah przyrzeczy pokornym uszanowanie,
a żeby nie tylko, co przedtym powie dziano jest, sta-
ło się y uczyniło dla nas, lecz goy wieku jest w in-
stantach, którzy z krewnem swoiem, oraz z in-
szemi Familiami Prawa spólnego czyli złączo-
nego trzymania, kontraktowania mocy przed-
tym nabyli, a żeby ten sam Przywilej od W. K. M.
Królewskiego majestatu, ~~lecz~~ także wszystkim in-
szym, to jest wszystkim Szlachcie, równie tym
którzy pod Lanowaniem Pana Miłtra zostali,
oraz pod władzą innych szlach, którzy mają
zostawać, tudzież tym którzy od Królewskiego
Majestatu szczególnie oddany mi mają być y
na tym Osobom, z hojnego dobrodziejstwa według
Królewskiej Wąszej wspanialosci oraz wysoboci
najtashkowskiej, był przywołany, we wszystkich onych
dobrach Lennych, które teraz otrzymują, które na
potym całowolności czyto sposobem, czyli przez
osobliwą Łaskę, czyli kontraktem godziwym otrzy-
mac mogą, nie tylko z krewnem, powi nowatym,
ale też z innymi cudzymi Familiami oraz z Towarzy-
szami także Prawo spólne zawierac oraz wchodzić
w nie. To jest abyśmy mieli wolną y wszelką
władzę wpraszania dobi naszych, dania, dar-
wania, przedania, oddania y na przytli we-
dług upodobania, nie żądając Wąszego Majesta-
tu przywolenia y drugiego całowolności mają-
cego zwierzchności, obracać.

Jeżeli trafiliem w tej niedzi wojennej, Lipskie-
twem, albo przez ogień czyli innym przypadkiem
czyichkolwiek Prawa, parnacji, Przywilejów, wol-
ności

Wolności, y innych nadaniow oraz obligow, utracone
re, y walone y Zagubione byly, aby te od Wasze
go Królewskiego Majestatu przez swiece nadania
nie tytu odnowity sie, jezeliby o dziejajace nie prze
rwanym oraz o sploynym dziedzictwie Dobr bylo
uzadomo: ale jez aby Zastawnych opowow, utore
przez te zamieszanie wojenne utracone byly, po
zyteli si mieli, utory by dwa albo trzech suriat
low powaga dowiesc mogli, ze takie opisy przy
nich byli, a z przeciwney & strony o wypłaceniu,
wyliczeniu, albo o nadzwizieniu przez unise opowow
Dowody nie us jezeliby nie uzadomo nie bylo.

10

Azely Święty samego Królewski Majestat Wasz
nasz y Lanow Infantskich w szatnich czes, y dno
sen Dostojenstwo, Praw, Wolności y Prerogatyw, lito
rych dotąd, tali Duchowni, iako Świeccy Barons
wie oraz Szlachta, Lanow Królestwa Polskie
go uzywaja y Zaczeczajajac, wedlug opisanja y
spisobu, ktorych Prusacy pod Szwajcym Kró
lewskim Majestatem zostajacy cinnego dostajaci,
uczestnikami uczynic raczyt.

11

Gdy my zezwolilimy na poddanie sie S. Królew
skiemu Majestatu waszemu y Jego Królestwu,
oraz W^u L^u Lit^u, tudziez Krajom nieuchronna po
trzeba, w tych naszych niebezpieczeniach, lito rem. Dla
hrubego nieprzyjaciela zuchwalstwa do ostatniej ne
dzy Zolazzeniem Naszym, od Cesarstwa Rzymskiego
kpuszczeni, ani nas y Licia naszego, Kozicow, Lan,
y dzieci bronic niemogze, Ale gdy wprawdzie w moc
najokrutniejszego nieprzyjaciela wpaść potrzeba
bylo, wprze nim bymy od Rzeczy Niemieckiej br
nieni byli, Święty Jego Królewski Majestat niekto
sprawi

Sprawi, jako jest warowano, azoby Wlotego pinda 17
nia sie szagcia naszego, y ~~z~~ nas Podanych u naj
niezwykleszego Cesarza, u Elektorow, szagat y
Stanow Rzymskiego Cesarstwa bunt Wafima
iestat, czu y dobr naszych, aby nas kara Cesarstwa
publiczna, y inasym jakim zeznym Inalim nie prze
sladowano, oraz aby nas szoda niemadawano, oufen
aby za niewinnych chowano.

12.

Aby my na potym od Wl Krolewskiego Majestatu
nie tylko przeciwo Musialom ale przeciwo w sed
lum nieprzyaciotom naszym zlaczonym Krolestwa
Polskiego y w szystkich krajow tego sitam prawdziwie
broniem byli, nieprzyaciela w wlasnych krajach catzyny
ny ureklosaa y potega jako najprzedy potthali y nator
li na niego, azoby nieprzyaciela, albo stwarzysion
bronia, ziemiom Towarzysow y Przyaciot ciezse
niekwal, szodynie czynity sie. Lepiew bourem jest ze
luz nieprzyaciot patal, nizeli susnictwem nas y To
warzysow zguba tuczyc sie.

13.

Azoby zadem wawrzech granicach, oraz w ustanowionych
obiegach Podwarlowiurich, litore z pewnych dowidow
sa wiadome, nietylko litowny, ale wozierawie onych od
Krolewskiego Majestatu byl broniem utrazymwany
kazdy. Jezeli by zas litore ograniczemia dawnosia cadow
zepsute y utrancone byly, aby te czly przez Postow,
czyli przez Szozow, liabedzie spraudubosci przy
czyna wyciagala odnowity sie y przywrone byly. Gdzie
zas w ziemach Infantelich wzpostone miadz soba
szlachty z taloz (ktoprow role maia sie te gialo
po niemledu nazywajaz Streuwlano und Haken
landt te wedlug zuzczajnego pomiaru, kazdemu ca
te, bez zadnego umniejszenia y uszczerblu aby po
zwolone byly, azoby bez watplenia wedlug dawnego

Przeprisanego

przepisanego kształtu liazy, Lan albo wloha roli,
ktora, poposobie nazywamy, Kalien 66 sznurów, kto
rych liazy 66 przętów - Kanierat. Ktore zow z szero
kich y pustych lasow nabyte wszelką y długą pracą,
prowiznego Zaimującego, według rozporządzenia powstach
nego Prawa, będą trwały, chyba by prowizy trzymają
cy, one napotym za opuszczone miał, brzyje ich
by inzy dostatecznie je dzierzał był, y według prawa da
wnego dzierzenia nabył, azoby ten talow w talicy dzier
zawie zatrzymał się y był ~~z~~ bromiony.

14

Azeby Szlachcie Inflantskiy godzito się y wolno było
przez Krolestwo Polskie, Wielkie Księstwo Litewskie
y przez inze kraje Jego Królewskiego Majestatu, Pro
gami Krolewskiemu y dołączy im potrzeba było, bez za
dnego zatrzymywania y zatrudniania cęt, y bez nakła
dania inzych danin, albo ządania, wolno wiczać, mi
lic, wylągawczy Kupcow, y to tak ziemią jako mu
rzem y inzyimi rzekami zewszelką wolnością pozwola
to się. A jeżeli by komu z tych wspomnianym Krole
stwie, y w Wledhim Księstwie Litewskim orka winzaych
prawyktowach co złozyc przytrafio się, azoby to
bez ządney przyłwicy, y bez inzyey eta danin uciążli
wosci, z łamty odzaliczwal y doprowadzac liedy był
wiel Dato się, godzito się y wolno było.

15

Azeby po zakończeniu tej wojny w Inflantach da
wneby Krolewskie y powstachne brzoj muszzone przy
wrócić się do dawnego stanu y aby były zachowane, in
sze zow dalekie od używania powszechnego y szkodli
we aby zawalone y zabronione były, dla widku wznych
nieprzytlowo które zewsząd nam, y sam dla Panow, są
siadom y ich piddanych ząd wyznac mogą.

16

Od nieprzyaciot za obwne powstachney Oyczyzny za
brani

Zabrani w niewolę y oddania Prawa, oraz wykupienia
Dobrodziejstwem przez Wasz S. Krolewski Majestat aby
niech żądają y zaspokajają się, ażeby z dawności ze
nadzieją iednak wzywania wolności żyją, jeżeli mogą
się być umarłym przez siebie niech.

17

Chociaż wiekza część szlachty przez nieprzyjaciela czę-
ścią z dobrego swoich lennych zuprowną wyzuta, częścią długą
z ustaniem znową wojny, z fortun wyuciona, iż doży-
waniem żon y dzieci zgola wżycy nie niemają, inszym ma-
najmniej mało co zostało się, iednak ich osobliwe lu-
Waszemu Krolewskiemu Majestatowi puszanie, ta-
koż fortun, wolności, dostojenstwa zycia nawet y zdrowia
własnego wzgląd do tego przynaglają, które im porę-
si przez Dobrodziejstwo Waszego S. Krolewskiego Maje-
statu dotąd iako ludzki zachowane są, przycię dobrodzie-
stwem Boga spodziewają się ze są przywrócić do Prawa
iż nie tylko W. M. w szlach, częścią, żarumą, ale zyciem
oraz zdrowiem samym to osuradczą. Y gdy wielu z nas
nie naostatek niemamy, oprócz zycia, to gotowi jesteśmy
każdego czasu u Waszego S. Krolewskiego Majestata
wydai. Insi zaś chociaż y sami kosztami pięćdziesięcioletniemi
wojny wyuczeni, iednak siebie Waszemu Majestatowi
offiarują y my razem z nimi nas offiarujemy, na wszyst-
ko, co może być posilach, oraz spodziewamy, że W.
S. Krolewski Majestat, jeżeli do wyprawy wojennej czy-
li na pospolite ruszenie tą, którą my zwykli byli iadać,
dla wycieczonych sił uynić nie będziemy mogli, to nie
tak iakiemu niedbalstwu albo leniwosci, ale niemożno-
ści przypisze. Żądamy więc goręco, ażeby każdy we-
dług przostających sposobów do pospolitego ruszenia
służył Krolewskiemu W. Majestatowi, nie według
zas tych dostatków które przed tym gdy w całości wżycat
nie były rzeczy, żądają był iadać na koni, y aby tym
ze zgola sposobem, jeżeliby nad liczbę siebie po-
winny

powinney, oraz zwykłej jazdy y służby, dla czci y po-
zytku S. W. Królewskiego Majestatu, więcej honoru y
zobaczyć wyjonwadzić mogli oraz chcieli, a niech się
zosta nasa, iako inżym S. W. K. Majestatu Królestwa
y W. W. A. obywatelom płacic się y dawać zwykły ja-
by to, tak weteranney zagon, iako w prywatnych wojny
czasach wiecznie chowato się.

18

Gdy godny głos Majestatu y Imię Pana jego jest, wy-
znawaj że Panstwo jest poddane Prawom, a żeby na
potym Zaden szize, Zaden Magistrat czyli wyższy
czyli niższy, albo litolobnie inży, bez potrzeby
nia sprawy y ^{przed} rozstrzaniem przycajny Szlachte, Wa-
zallow albo lennosc trzymających, albo uszestliich in-
żych ludzi z dzierzaw nieważnie nie wyzuwał, nie
ogotacat y nieztupiat, lecz jeżeliby co z prawa na
inżego sądzit się mieć hazardy, to samo przed sądem zwy-
czajnym Senatowi Majestatu W. W. A. albo przed Prowin-
cyalnym Zgromadzeniem ~~z~~ dowodami propari. Nie jest
bowiem sprawiedliwa rzecz, a żeby w własney sprawie
lito sam był Sędzią. Iako bowiem Prawo wyznika z dzie-
ta, tak o hazardego uszeregulności Dziele, albo o winie chi-
ba za porzednictwem Prawa, y ustawy przez Sę-
dziego decydowai się powinnu; Zaden więc na potym
po doniesieniu sprawy nie przełonnany uszdu, a ni
słuszny Prawa Proesseem niewszazany na winy,
zfortun albo z dzbrnow swoich aby nie był wyzuby,
iako przedtym wyzuci są niełobny ucziwi, y lu swo-
im szize y Magistratom powtuwni, niecni y uszu-
zni obywateli. Y aby w takim powteplu godzit się uc-
mówkemu do sądu Królewskiego S. W. K. Majestatu
nadzwyczajnie przed Piarzem przez Instrument
uszałliwosci y o wolnym Pasie do uszrania y usztra-
szenia sprawy do W. W. K. S. Majestatu W.
horną zaniesi prozby 19 a żeby Zaden

Azeby Żaden, iakichkolwiek godności, dostojności,
 y urzędzenia byłby, Soborom, Gubernom, Domom, albo In-
 szemu czem, Żadnego gwałtu czynić, w napadaniow
 działać, na publicznych y drogach brudach y za-
 sadach Drodziwych szkodzących bliżsi stawić nie wa-
 żył się. Który by zaś w tym przelochowany znalazł się,
 aby według Praw gwałtem był karany. Podobnym
 sposobem si, którzy użycie meżactwa, Wdowy y Pan-
 ny porywali, albo przez moc swowolubij, y za-
 kazywali, gdy z inżyci miary sw wsselha użyci
 wose nalezy oraz porządowanie, y słownie, aby tak
 smierci meha byli karani.

20

Gdy taloz Kupcy, osobliwie wlozgi y zagranicznu lu-
 dzie na Urzedy Szlachty y Miast, futra, Skozia,
 chmiel y insze towarow wdziać, we wsiach y miastecz-
 kach potajemnie, y iawnie złupowai, y hande niego
 dzwie spransai Inybli, aby to powaga y moia Wo-
 S^o K^o Majestatu uwarowal się, y zabazal się aby to na
 ostatek niedziato się. Azoby zaś wzgląd na Lanson,
 y Szlachte miał się z futrami Zwierzat y bestyi, SK
 W^o Majestat rozporządzi y opatry

21

Jako Dawna wssytkim Inflant Lanson,
 Szlachcie, Rzeczniczom, y Wazalcom wolne wposwze
 chnowai Zwierzat iakonie oraz Innego Ptastwa były, y
 same Lony nay dotąd naywolnicysze, taki Luszczow
 Gajow, Laszy, Lgh, y miedzow dbug naywolnicyszy
 pozytek mieli y dzierzenie, co zwierzat y bestyi Le
 innych futra, ktore pospolnie Lesnym towarem na-
 zywaią, z gajow y lasow wssytkich dnew uzy-
 wanie ra y pozytek, iakichkolwiek Lebszym poży-
 lucim iniec y otrzymywac mogli, co Lesnym czli
 drewnanym towarem nazywamy we wssytkich ga-
 tunkach

gaturbach onegoz, w paleniu potażu y w przemien
smoty, czyli winiszych drzew, winyeh wyzbowe
niach ten tytu gotowac się ludzie mog, tak tez
spolne ora, przechodzić niech się stare czyli dzie
ie, iako jest dziś Prawo, ktorym tam y sam ieden
w drugiego gminie najwolniejszy ma prawo pa
sieti y drzeba bariswe. Jako to wszystko dowo
damu Inwestytur przez najdawniejszy y przepi
sany Inyektay jeszcze dziś do wszystkich Szlach
ty otrzymacie się y zachowacie się. Tak tez wszy
scy Szlachta oraz Panowie Inflant dotąd mie
li Prawo warzenia piwa y mocz onego do swoich
Karczmow przedawania, bez przeszkody drugiego, al
bo bez uciążliwosci danin y akcyzow. Aby zas na
potym przewrotnym dozercam cel wydalaszami, nie
mowiemy Suspietum, w takich wolkowach żadnym
sprosobem nie byli obciazani, upraszaja Szlachta
y Panowie Inflantcy, aby to osobliwie Przyno
sajem Krolewskim wytydyto, azoby opuszczone
teraz, szkodac niegdy nie dawalosc, ale co juz
wydanie napisano byt swyteczyzny y na potym
wiecznie moglo pomazac, wyłaczajusc jednal
publiczny naklad, y inoze to przez swytech
ne Statow przyzwolenie y całej Szlachty, do
potrzeby S. W. K. Majestatu y Rzeczyw. wedlug
czasu maigey byt uchwalony

UU

Azeby Podanych, ktorzy albo przez prozwo
lenie szkodliwosci w ktorogol mocz y wstawy byli, in
si niechwywali y nie zatrzymywali, ale na tego,
do ktorogo nalezeloby zadanie wydawan, chibaly
pewnem. Przynajmniej dowodami, y tymczym Susad
hami

20
Usarhami upewnić było mogło, że oni temu w spra-
wiedliwych Panow ich darowani, nadani oraz przenie-
sieni byli, będą zostawali w mocy tegoż na którego-
wtem sposob przeniesieni, y pozwoleni byłiby, y
inaczej aby onych wracano według przyiego
Inyestaju y dawnego postępku Inflant

23

Jako dotąd Szlachty Ładani do samych Pa-
now swoich prac byli obowiązani, tak upraszamy,
aby się opatrzyło, ażeby do innych postępków na u-
mę Praw y wolności naszej nie byli mągniani,
ale aby dawnego Inyestaju przestrzegano

24

Ażeby granic ziem pilnie przestrzegano, ażeby Lu-
pienie y kłusanie wchodzące bez kary nieczynili z dier-
stwa y psoty

25

Ażeby sprzeczki oraz zwady tranzakcyami osądzo-
ne albo umorzony najostym nie wzd. Działy się y tego
S^u K^u Majestatom oraz wybornym Senatorem uprasy
y urzędem nie przyniosły, ażeby ogółem tranzakcyje
y Dobrota czyli Wyroki wszystkie od Inyestaj. In-
flantskich zdarzenia opowiadane y postanowione
przez S^u W. K. Majestat stusierdzone były

26

Gdy częstokroć w Inflantach przytrafia się że
niektorzy Szlachta od własnych chłopów pota-
cennie przabijają się, ażeby zaś najostym od ta-
kich zbrodni drazem byli, upraszają Szlachta
Inflant, ażeby z osobliwej Łaski y szerzego
Panowania S^u K^u Krolewskiego Majestatu
oraz z mocy ich Dworum czyli Dowsatom,
gardstowego y niegardstowego sądu Przywilej,
jako Szlachta szkatwa Estoniuego z dawna

or Krolaw

o Krolow Dunsluk otrzymatay do Dnia
maja byl przytaczony y nadany

Wawstach, gdy z nierownosci monety dotad wzne
y nie trudne do wyuslitania szlody, oraz nieprzyt
li Inflantom przyznane sa, prouemy takze
o niej pewnego co postanowic: to jest aby ta byla
bita napotym moneta, ktora w woadze y zacun
lu muna Polscy y Litewscy bytaby, azely
tam y sam Polska y Litewska moneta w In
flantach, Inflantka wzaiemnie w Polsce
y w. alt. Ita.

My, myce Zygmunt August Krol Polli
y Wielki Siarce Litewski wspomniony Putoso
ne artykuly do y polcorne supplili całego sta
nu Rycerskiego Szlachty Inflantskiej, iako
sprawzedliwe y stuzne powaga nasza Krolow
sluz, iako prauy Pan, ktoremu szasore y ztacz
ne Panowanie na cały Kray, wedlug terazniey
szego oddania sie nam wyznanego przy na
lezy oraz stuzy we wszystkich dykze zedrow
y artykulow klauzulach, puzbitach, y wawur
bach za rzecz sprawzedliwa, oradzilistny, zmocnie
stwierdzic y zawazne uznac, iako zmaentamy stwier
dzamy y zawazne uznacemy, ninieyszym Listem
naszym, stanowiąc one liz one dotad y napotym
moc powinnego y wiecznego zachowania otrzymac
powinno przytecznemu iednak panowaniu sw
Pana Mistra przez te stwierdzenie nasze wzie
miach jego oruzienstwa nie niewolaczajac, swia
dectwem tego Listu do ktorogo dla wiary wyzey
wyrazonych warunkow Deczei nasza Listu jest
zawieszona Dani. w Wiednie w Katedr po Snyde S.
Katarzyny Kolu Paniego 1581 Panowania zaw
naszego Kolu 32.

Przysega

21

Przysięga Króla Polskiego
o wolo Poddawania się Infantom &
Wykonana

Ja Sigmunt August z Bozeczyński Król
Polski Wielki dziedzic Siewali, Ruski Prucki
Mazowiecki, Smoleński, y Infantowski Pan
y Dziedzic przysięgam, Stabie y przyobiecu
ie to na ta Święta Ewangelia, ze wszystkie
Prawa, Wolności, Przywileja, nadania Prusin
cy, Infantowskiey, Duchowne y Świeckie Kosuo
tom taloz y Duchownemu lich stanowi, Arcyb
skupowi, Biskupom, dziegom, Mistrzom, Ka
pitulom, Komendantom, Adwokatom, Palack
cie, Wazalom, Mieszczanom, Obywatelom y wped
lim osobom, wszelkiego stanu by urodzenia by
dącym, przez Cesarzow Rymskich y przez in
szych całychodulskich Królów Krablow dziegat,
Mistrzow Krzyzackich, y przez insze wedlug
prawa Magistraty temu Krajowi y Stanom
pozwolone y nadane utrzymywac weatosci bedę
zachowam, stracc bedę y pilnowac nie zamierdam
we wszystkie warunkiach oraz punktach. Wszyst
kie niegodziwosc od tegoz Kraju oddalone, albo przez
te wojny zamieszania Moshalow utracone ziemie,
wedlug moznosci moiej y ztaczonych Krajow mo
ich, do wlasnosc tegoz Kraju brenia czy przez u
gody odzyskam y przytaczę. Pranie tegoz Kraju
nie umniejszę, ale wedlug moznosci moiej umniey
stone y w moc nieprzyjaciol wpaśćte oraz obwo
ne odzyskam, bronic bedę y wzzerzę. Tak mi
Boze dopomaz y ta Święta Ewangelia.

Przysięga

Przysięga Stanow Inflantskich.
Ligymuntowi Augustowi, w Wilnie przy
Pastow wykonana

My Kommandatorowie, Aduolaci, Szlachta,
kolodownicy mieszczanie Miast Powytorze
Burmistrze Rządy, Naszym, y ostatka naszym
obywatelom zastancow imieniem przyobiecujemy,
y przysięgamy, że wraz y naszymi wciernymi, y
posłusznymi będziemy Najjaśniejszemu Książcu
y Panu, Panu Ligymuntowi Augustowi z Bożey
Laski Krolowi Polskiemu, z zupełnym Tytułem
Panu y Dziedzicowi, y Jego następcom Krolom,
oraz Krolestwu Polskiemu, Wielkiemu Książcu, y
Wielkiemu Jego Królewskiemu Majestatowi,
Krolestwu y Książcu będziemy asystowac, oraz
Jego następcom przeciwko wszelkim nieprzy-
iaciom, z ktorymi zawnych Traktatow, zawnych
Przymierzow wiecznych y doczesnych albo kon-
traktow zawierac y czynic nie będziemy, bez przy-
zwolenia Jego Królewskiego y stwierdze-
nia, ale nas we wszystkim wiernymi posłu-
żącymi, y posłusznymi na kazdym miejscu y
w wszelkiego czasu osuzadczemy, rady, y innego
rodzaju zleceniow wykazow nam powierzonych
na szkodę Jego Królewskiego Majestatu nie ob-
jawimy, ani wydamy, ale wiernie wypetrujemy,
y wszelką zdradę, ktorą knuć się przeczujemy
na uszczerbek y bezprawnie Królewskiego Majesta-
tu y Książcy godności strzec będziemy, ostrze-
my o niej, y według możności naszej, najwięli-
szą wiernością przeschodzimy. Tak Nam do
ze

Boże dopomaz y świętej Ewangelicznej
prawdy wyznanie, oraz krzyż, męka y śmierć
Pana naszego Jezusa Chrystusa.

Przysięga Mistrza Inflantkiego
Ja ni. przysięgam, że od tej godziny y napo
tym wiernym będę y posłusznyms Najwzaimny
szemu szacunku zupełnym Tytułem z Panu y
Dziedzicowi o pożytek tego wiernie starać się
będę, w sprawach królewskich y książęcych
wiernie radzić będę y służyć, które mnie ia
limbolicznie sposobem powierzone y komun
nowane będą, na uszczerbek y szkodę onych za
dnemu nie otworzę ani objawię. Tak mi do
że dopomaz &

Wcielnie Księstw Kurlandkiego
y Semigalskiego z Królestwem Pol
skiem Roku Pańskiego 1569
w Lublinie

Jygmunt August z Bożey Łaski Król
Polski W. X. III Ruski Pruski Mazowiecki,
Zmudzki Lijowski Wotynski, Podolski Po
dlański Inflantki. Oznajmujemy teraznocy
szym Ci mem naszym do tego natły
wszystkim y każdemu. Ze gdy Jw Pan
Gothard w Inflantach Kurlandli y Se
migalski szacę Urodzonych Fryderyka a
Kariera y Michała a Brunow Lenay
liaszow y Senatorow swoich do Naszgo
stanu &

Stanow Krolestwa naszego z pewnymi zleceniami
y wzajemnie przytal był, oraz gdy Ci. wżary swojej
pełnomocney wspomniętego ^{Władcy} Władcy Pana
Krzyszcia Spoharskay ze to im. d. tego oswiecen
stwa było zlecenie opowiadali, ażeby Imieniem Jego
oswiecenstwa d. Nas y Stanow Krolestwa żądali,
y jednornie dopraszali się, iż ponieważ sprawę wie
lenia y ziemowienia Krolestwa naszego z W. d. t.
Do ławnennego łowca y celu prądanego, już da
wno za pomocą niesmiertelnego Boga przyro
wadziliśmy byli, y czas gdy nadchodził, litorgo by
o Inflantach takoy przez łubego y obrotowego
nieprzyaciela zbytnie Stupionych y ucimio
nych przez Nas nieluecy radzić się mogło, ażeby
Poddanie oswieconego Pana Krzyszcia, y Poda
nych Jego zpowżecznego zdania oraz zezwole
nia wszystkich Stanow Krolestwa z d. iestwem
Stewskim znaczonego wdzięcznie przyieliśmy.)
My chwiaz mieliśmy, na pamięci ze przeszłych
lat, litorgo czasu d. Stanow Inflantkich przez
gęste listy y Relatwa do tego samego ^{Władcy} Władcy
ona się przyięcia przynaglani byliśmy, nad to
sem tego Kraju oraz nad niedzą ulitowawszay się,
ten ze sam kraj z osoby naszej, prywatnie ~~wasz~~
wobronę y opochę, niedzą przyieliśmy, iednak y to
nato także pamiętalim, gdy wspomnięto d.
danie się obecności Senatu Polskiego do zupełnicy
szego naradzenia się uyciągato, ~~my~~ że my tey ze
samey rzeczy traktowanie, na czas inazy do ławn
czenia tey rzeczy sposobniejszay ^z zrobiliśmy. Kto
y gdy nam się podał był karcey d. ławnicy ucy
nie osądziliśmy, osobliwie gdy proabami nalegali
oswieconego Pana Krzyszcia Penipotenci, y po
Zahowacemu

25
po zakończeniu oraz do skutku przeprowadzeniu
Wzłączenia Królestwa z Władztwem Szwajcarskiego O
swięceniowa Poddanie, przez wyżej wspomnio-
nych Plenipotentiow Szwajcarskiego Oświeceniowa nam ofia-
rowane za przyzwoleniem y wolą wszytlich Sta-
now Królestwa y Władztwa, tak iako się przed tym
złego złączonego, na teraźniejszym Koronnym Sey-
mie, iako tym Rzecznym Najaym przyjmujemy,
y samego Oświeceniowego Dyktatora pod obronę y opie-
kę naszą, Królestwa naszego z całym dyktatorem
y przyległymi Szwajcarskiego Oświeceniowa publicznego
Królestwa z Władztwem wielonego Imieniem prajmu-
jemy, to jest, aby od tego czasu następnym Szwaj-
carskim y Szwajcarskim Królestwu naszemu z Władztwem
złączonemu, iako iennemu y nierządzielnemu ciastu
wreczynemu czasu byli poddani y włączeni, oraz aby
w opiece y obronie naszej oraz Królestwa z Władztwem
wielonego zostawali, sporządzamy się zaś ze Szwaj-
carskim Oświeceniowem y Szwajcarskim potomkowie, w tedy uciernwaci,
woli y poddaniustwie, które nam y Królestwu z Władztwem
złączonemu przez wyżej rzeczonych Plenipotentiow
ofiarowali stateczni będą, ~~trwać~~ zosta-
wac y mocno trwać.

Stożym my wzajemnie obronę naszą Królestwa
naszego, y zachowanie wszytlich Przywilejow, wol-
ności, nadaniow, a nas tymże przywilejow, wol-
nościow iednali naszego Królestwa, nieprzeciwnych
obietciemy, oraz przyrzekamy, które Przywileja,
nadania wolności w tedy mamy iednać wamwe-
nie, y do zupełniejszego skutku przeprowadzić,
gdy Szwajcarskiego Oświeceniowa nam y Królestwu nasze-
mu powinny być uczyni. Dla uszary której
rzeczy y subawectwa, zgłą naszą, ten opno pow-
szalony, y Leizę naszą, zauresie wihazaliśmy.
Dan

Dan w Lublinie na Szymie powstęchym Króle
stwa Dnia 3. Miesiąc Sierpnia Roku Pan
skiego 1567 i Panowania zaś naszego Roku 40

Forma Rzędu Dyktura Kurlandzkiego
y Semigalskiego Roku Pan
skiego 1567 Ogłoszona

Mi Jan Łucabradu z Dorzy y Stolicy
Apostolskiej Ładu y Biskup Chełmiński
y Łomżanski, Adam Jaworski Tymudzki, Mały
milian Giergalski Łusichowski, Kasztelan Sta
nista Piotrowski, Andrzej Miecisz, Sędzia
ziemski Upitelski, Gwihelm Kochanowski, Sędzia
Krzewickiego Maještatu Sekretarz Nayca
smiejszego y najmwaniejszego sędziego, Jana
Łana z Gmuntka Trkiekiego z Dorzy Łasli Kro
la Polskiego, Wzelskiego sędziego Kiewickiego,
Ruskiego Pruskiego, Mazowieckiego Tymudzkiego
y Inflantkiego y oraz Zwiędzkiego Gołdziej
y Wandalskiego dziedzicznego Króla Łana na
szego nayłaskawszego oraz Stanow Krzewickiego
y Włostko do Dyktura Kurlandzkiego y Semigal
skiego oraz do Łowatu Łistynowskiego z zupełną
moją wydatką Komisarzy.

O tym mowimy niniejszym Łowem naszym do
łowych należny wszystkim y każdemu: Gdy nie
dzy naszymi obowiązkami Komisarzy do tego
Łowu dyktura Kurlandzkiego y Semigalskiego ma
iacyemu być o radionem, to także nam zlecono
było, żeby Prawa y Opisy, oraz scunę spisać
y formy liter y dyktura te słownie oraz gorzadnie
radzić się y sprowadzić, oraz z porauctwem tym do
łowych

Do litomych należy sprawa się mogła, powaga na
szą Komisaryatą, opisaliśmy, y aby ustano
wiliśmy. My toż samo sprawa redki y pilny
tak pierwszych Litow, litorem ten kraj do
Krolstwa y do Wzrostu przytoczony jest, jako De
cretow Seymowych oraz Instrukcyi naszej
wzgląd mając, naradziwszy się z Oświeconym dia
zeuem Fryderykiem w Inflantach, Kurlandyi y Se
migallij oraz z Szlachta, w szlachta, w ten litomy na
stepnie, sposob wyłożyliśmy, ogłosił y powta
nowiliśmy, oraz używanie naspotym mając być pra
wane ogłosił y, iakoż tym Liemem naszym sta
nowiem y ogłaszamy terazniyszym.

1 Między pierwszymi pod rządem Oświeconego dia
zeja Kurlandzkiego y Semigalskiego Konnyharze y
Asesorowse mieć będą: Marszałek Kurlandzki
Landhoffmeister, Kanclerz, Burgrabia y LandMar
szalk, wszyscy czterech Szlachta, Obywateli y do
brye osiadli, z Dwoma Politerami. Prawa także
Szlachta jeżeli się mogą mieć, albo gdy na tytu
będzie zbywać, z Stanu mieszkiego

2 Kanclerz mieć będzie mają uczoney, oraz zdolny
do sprawowania y utrzymywania tego urzędu, pro
litomgo smierki, z większych y mniejszych Sta
nostow, albo z inaszej Szlachty także, gdzie
zwłaszcza mogą do sprawowania Urzędu z do
sobny znayowac by się mogt postanowac się do
siągzenia poważeń

3 Imieniem zaś Obywatelow także Polacy y fi
tuarni Szlachta wlietuse Kurlandzki y Se
migalski dobrze osiadli mieć się zamychaia

4 Jeżeli by się przytrafiło siągzeniu oddać do lit
stua

o sędziwa, albo wdzięcznym uciechu, albo cho-
nym być, albo też umrzeć, wspomniemi Kon-
syliarne Władza, y Sędzy a prawiac będą, Losny
y Dama cazyli Delicta y wszystkie inne Admi-
nistracji powinnosci a mieniem sędziwa iaku du-
go będzie żył będą caprowowac y ogłaszac, oraz
ta Inwerschność ich, talow powr a mieri sędze-
cia nierozdzielna, oraz sądzic się ma Lawasna,
y gdy jeden albo wielu z nich umrze, pozosta-
li nich zupełnie swoy urząd a prawiac bez
naruszenia iednali we wskazytium Prawa Świętego
Królewskiego Majestatu y Rzeczypospolitey

5 Według tych Konsyliarow, Apektorow, nich będą
najbliższym miejscem Starostwie nichsi czterech,
dwóch u Semigallii, Selburgenski y Mitawski,
a jeżeliby z Królewski Majestat y Rzeczpospolitey
talow Kurlandzkiego czacie powr iednego y tegoż sędzi-
zcia razem być sędziata, w Kurlandzki tyler
Godyrski y Tuchmenski, litorski y C. z obywatel-
telow y dobrze osiadłych a sędziwa nich będą
obierani. Z których czterech Starostwo dierby
jeżeliby z Konsyliarow wspomnianych naj-
wyższych umarł, inacy na miejsce umarłego ci
sędziwa nich będzie nastawiony

2 Co zas Starostwie nichsi czterech wszystkiey Szlach-
cie y Kwardemu, oraz mieszlachcie, litorski Wła-
dza im będzie nadana, w sprawach nierużnego
zapozwu prawiowszy Apektorow, litorski by mieć
mogli a prawiowsze będą czynić sądzic onych:
Selburgenski wprawdzie Selburgenskiom, Dy-
neburgalski Dyneburgalskim obywatelom y a sche-
raterskim, Mitawski, Mitawskim, Prowalskim, ne-
kogutrenskim Elauenskim a Baldonenskim, Sessa-
vinskim

Separiensium, Grotzhaasiensium Doblinensium
 Cywatelom: Goldynsku, Goldynskum, Windawskum
 Abschwaniensium Harenpiteriskum Durbeniskum
 deniskum Schirpenskum Trauenburgeniskum
 watekom: Tuchumenski zas Tuchumenskim Kan-
 dawskum Sabedenskim Taldenskim asenskim. Do
 ktorych wprowadzie Starostach wiekszych czterech,
 czyli by oni poumierali czyli na miejscu Konsy-
 row siezgia z martych nastawieni by byli. z sta-
 wstow mniejszych, ktorychby dluzie chwal niech
 nasteguia: Ani zadnego czyto z Konsyliarow czy
 z Starostow wspomnianych w sztych bez wied-
 licy z sprawiedliwej oraz wedlug Prawa przy-
 czynny, ktora dluzce z sterma Starostami przy-
 dziemi wzerna, z miejsca aby nie slyavano. Ze
 zas wstrzymanie y poznanie stuzzonej przydziny
 uczyniwszy marna zlozyc

Sady Starostow wiekszych kazdego czasu w Polu,
 wylaczyszy zwykly dni Sniatyczne beda sie sadzily
 bez namylenia Zwierzchnosci Szlachty w sztych w do-
 wratach y wdobrach ich wedlug Zakladow Instytucy.
 Od tego czasu Sadu Starostow appellacye do Sadu dluz-
 cia Zadworneho wyzej wspomnianych Konsyliarow
 niech beda zalozone.

Sady Zadworne kazdego Polu dwa razy niech sie sadza
 wsaia, kazde porzeczaniem niedziel czterech, albo mniej-
 szym, jeżeli by zabasza tak wielkicy gestosci spraw
 nie byto. Choto Sady Trzech Arlow y Sniatcy Trzy
 czyli ktorych appellacye w sztych bez wystaglenia
 w sprawach przewyszarzacych szesc set złotych y do
 nich szagarych wiez do Krolewskiego Majestatu
 niech beda zalozone. y Strony ~~tamto~~ do przywaria ap-
 pellacy, z Prawa ten niech beda Sadu czas, ktory do
 prowadzenia Pruskich Spraw na Dworze K. Ko-
 lewskiego Majestatu naznaczone jest. to jest Miesiecz
 Maria

Marca y Łazdźmika, y też same appellacye do
Krolewskiego Majestatu zamiesione do sądow
lacynych Krolewskiego Majestatu własnych
między sądy aspersalnie stwarzają, oraz tamże
według Grub y Zuzajow Kurlandzkich będąc
naznaczaty y rozstrzygaty.

Sądow albo Plety, Procesy do sądow siazgajacych
gajacych, katzymuacy, trudniace y zauszajacych
przed zamiesioną appellacyą, z Kancellaryi Kro-
lewskiego Majestatu nie będą wydawane, uproszone
zas ani sprawni dworscy zwłoczyc, ani powazy są-
dow tamować ani osadzone sprawy zgladzac nie
będą mogły, Ten zas który by się otrzymał utracie
niem sprawy karany powanien być, Tadem czyto
z Szlachty czyli z Obywatelow, z dobr swoich bez
stusznego wzegnania y rozdzajenia nie będzie wy-
zuty.

Magistraty wszysztch y Ładny Miast, oraz Woy-
towse wsi, wszysztchim zadajacych, sprawiedliwosc
bez dwoteli czynic będą y przeborę nad nadnaczo-
ne dochody, albo podarunkow zuzysaynych od milio-
go wymagac nie będą, podlara, urolenia y nad-
gruzenia szliwy wymiety.

Procy we wszysztlich sądach, czyto gardtowych, czy
potocznych, y miastach czyli w naywyższych albo
niższych lwotli nich będzie, y ustami wszysztch
nich się opowada, a nie w napisanych zdaniach
szziow, treści spraw iako w Krolestwie Polskim
jest zuzysay nich się wspomina, Stronom iednali.
Stan sprawy swowey dla objaśnienia szziwego
naylwiciej of spowary podawać wolno będzie.

Szlachty sprawy gardtowe w sądu Zarworne
go szziwego szbrzyharow przytaczaywszy czyto
rech

czterech Starostow wyższych niech się
determinują; bez transferu apellacyi do
Krolewskiego Majestatu, wyłaczający jednak pu-
bliczny i brodnia, nacarow, Turiektwa, Zapalenia
gwaltu, i wroczenia porwania białych i taw Za-
boystw Darcia i sprawy ze zrodny albo z zasac-
low poczynionych, w litonich apellacye nie may
praszaciz) etc)

Po Delreccie oczywistym czyli Sądzi Sadu Sadowne-
go, Siedzicia, czy Starostow czterech, oprócz
apellacyi Sadnego in szego Dobrodziejstwa stro-
nie obciążoney, porzeciwko Delreccowi nie by-
dzie się w danielato, czy by to było przyuroczenia,
nie waznosci, i nowu weybrzenia w sprawę, albo
ialkiego holusiel litonim spory y sprawowania
się przeciagaly by się, wyłaczający sam De-
lret iemno napisany.

Jeżeli sprzeczenia między Siedziciem y Słachci-
em, czy iednym czy wielu, o dzierzawy y o
inrze rzeczy uynilinetaby, Sprawa ta szeregul-
nie przed Krolewskim Majestatem będzie się
sądziła: Co jeżeli by taloz S. Krolewski Majestat
y następcy Jego nie litonim Siedzicia Kurland-
skiego y Semigalskiego dla sprawiedliwicy y
stosowny przyczyny obwarowac jawnie i w imen-
y wolnego. Pasa udzieli za rzecz stuzzną ustat.
C. Wastug Prawa Krolewskiego Majestatu na te
Siedzicia naywyższego y szeregulnego Panowania, u
Turiektwa i Siedzicia Kurlandskiego y Semigal-
skiego oraz u następcow Jego nie naruszeni za
wsze będą y byc powinni

Wiedzą się zae dawac wolne Pasy, Sędziom Za-
wrym

Zadnym sprawnym, ale tylko, jeżeli kto z o
pactnego i aliego wiatia w nienawisc dziedziczy,
tego następców wpaśćby, albo jeżeli nieprzyja
ciela jalciego mogą być uawniomy, albo z in
szej i aliej stuszney przyczynny, zdawal by
się godnym być obrony y opłeli Krolewskie
go Majestatu. Y będą się dawac obrony takie
nie od Prawa ale od gwaltu tylko, y mocy poty,
iz kto ce uprosi, i edrali usadu stawic się y być
poslusznyim orzadzeniu obowiazanym być, y
gdy będzie trwała obrona ten litory otrzyma
skromnie niech się zachowuje zadnemu litary
wry. niech nieczyni y ochronę te do urado
mowci wszystkich osobliwie zas edrali Ma
gistratow ed litorych gwaltu obawiat by się,
niech przywiedzie by te do szesciu miedzey
tylko będą się dawaly, wprzeciqgu litorych mie
dzicow, y wzprawic się y inize sprawy swo
ie przydatoyne sprawac y administruac po
uwinowci litory by miał ochronę, # moze. Po
wyswie zas tego przeciqgu iniza, moze też.
uprosic temu wolno. niech będzie.

Kwestusnie dziedziczy, albo konsyliarow do sa
du Krolewskiego zaprzywajacy, albo powiaga
icy, oraz ed inzych wszelkich Ochrotow.
czy to samiego dziedziczy czyli konsyliarow,
czyli inzych Sędziow niższych nienawisc
opelluacy, ed albo dziedziczy swego, albo ra
lichlotwiele inzych bez przyczynny u Kro
lewskiego Majestatu oslawajacy y smoczacy,
szlody, wszystkie y wszystkie losza niech na
gradzacy, oraz smocz tego Sędem Krolewskie
go Majestatu wedlug waznosci rzeczy niech
bada

będą karani karą według woli.

27

Exekucya Dekretow od Urzędniow y Magi-
stratow na bezprawie tych do których należy
nie tyllko zwlekać się niepowinno, ale też
każdemu zwykającemu u sądu, czy obywatelo-
wi czy zagranicznemu równym sposobem be-
działę czynić. Za odstawaniem y zwleka-
nią radą gubernia szkod. y całego tego, co by na
leżało stronie ulrzytowanej za przywróceniem.
Exekutorowie niebali karą 50 czerwonych zło-
tych, tyle razy, ile razy by to popełnili niech
będą karani, y dtrohy opierając się exekucyi
karą zgwaltowanego polsoju publicznego nie-
chwieinnie niech będą karani, a których kar za
Dna apellaeya nie doprosić się.

Ochrony przeciwko exekucyi strzymane żadnego
szacunku nie będą, y którzy by się uprośli
karą 20 czerwonych złotych, Magistraty zaś
czyli Exekutorowie takim postawione 50 czerwo-
nych złotych niech będą karani.

Wybory powszechne w dwie Lecie w Mitawie
będą się uprawiać na litwe każdy Powiat
wschoro obwiazu uniwersalnego, Postow z dosta-
teczną wstają wysyłac będą.

Na których Obradach nie się nie będzie uchwa-
lano ani stanowito, co by Postom Podania się
fundamentalnym, y digregym Inwestyturam
y formie tego porządku albo nieporządzeniu
było przeciwnego, tych bowiem wszystkich
wacizna powaga y moc bydy y potrzebać się
powinno.

powinno, bez naruszenia i sprawnowania Zia-
zdow nadzwyczajnych w przypadku potrze-
by i słuskiej przyczyny przez diażęcia
złaczony w przód i konyliarjami radę y ob-
cauziwszy.

Jeżeli by iernal diażę talowego ziażdu na
znacze omowit, powaga Krolewskiego
Majestatu ten niech się nakaze. Uważliw-
sci bonzem, Prawa tego Kraju uważając
naradzisz się z konyliarjami w przód, je-
żeli by rada męcie się czyli ziażę, albo upro-
sie się od diażęcia nie mogł y bez ziażdu
do Krolewskiego Majestatu domieci żademu
wolno być, którym uciążliwosci jeżeli przy-
czyra i sprawiedliwa y potrzebna napotym
powatrzona y czadżona byłaby dowzedzenia
kasz z skarbu Prwincey publicznego niech
będzie nadgródzony.

Wolno zaś niech będzie y być powinnu Panom
konyliarjom gdy w szlachty do tego wezwani
będą, o tym, co Prawa słabi jeżeli zgoda nie
co szęgo bron i Bożę obrazone były ostrze dia-
żęcia aby bez naruszenia miał wcałaci Prawy
Leja Wolności, y Prawa wszytkich y każdego
z obywatelow tego diażęcia z którego ostrze-
nia wzadna którzy by one przelżyli łazę, gniew
albo w pogardę albo nienawisć niech niewpadaią.
Na ziażdach ci tytko do rad niech przytkęcia
ktory przez Prawy Inyeczne przypuszczają
wytkęcający weake tych wszytkich ktory Pra-
wa gładow niemają, Ktozym zaś ta powinnu
należy aby o powszechnych rzeczach radili y
aby

28

aby przedło powinnego czasu przybywali, oraz
tak na y słomniey aby się obchodzili y zachowa
li, Dabliu od wszelkiego zamieszania, taloz gdu
nowszy nie czyniący przon, porządki w mause
nuil Darnow zachowując, litony do Marszałka
pałnego na hazardym dziedzie obioru postanowi
sie: Zdania niech będą wolne ale tyllu za roz
kazem Marszałka mają być mówione. glosy
nie mają być w przedziage ani żadnemu nie
przeruwane. Ten zaś litony do opowiedzenia
w przon nie niema aby dodat iniszych Zdania
nieprzymagłony niech podmanie. Co się tyczy
do Holdownictwa diażecia gdy tego iabosci
y treści w Opisiach Inwestytury tego Osusceń
stwa według kształtu diażecia Pruslich jest o
wysłuzna y naznaczone: przytem w porządze
nuil Inwestytury tego Osusceństwa sądzimy
zaracz stuzba ze Polazie Kurlandyi y Se
migallij terazniejszay y przybli następcy
trwać koniecznie zobowiązani.

Holdownictwo zaś te, y stuzba woenna Szlach
ty chyba za ostraczeniem Krlestwa y Rzeczyp:
poprzedzonym będą się czynily, podług Kra
wami Koronnymi o proszolitym ruszeniu usta
nowionym, wylaczaywszy niebezpieczestwa ma
gla od hugobolusich pogranicznego tego Kra
ju nieprzyaciela zblizajace się, pod czas ktore
go przypadku Lustracye y wojenne wyprawy
zlagaywszy iednal z Konyliaraxii o tej rzeczy
racy, a diażecia postanowicac będą mogły.
Stuzby woenne Szlachty pod Holdownictwa
diażecia czyli powannosci wlagzone pod chora
guami

chorąguszami oddzielonymi; pod jednym rzą-
dem iednaki y prowadzeniem szeregów będą
się wyprawiały; y do tcy równości niech będą
przyprawione, azoby z każdych dwudziestu
włok powiernym lubnym dobrym y zdolnym
litonich wlotnie używanie y przyteli mogły być
bronia y wszystkie inni rzecząmi dobrze
opatrzonymi staniąc.

Do rewizyi litonich Włok od samey Szlachty,
czterech Szlachty, a od szeregów dwóch z kon-
syliarow, wszystkich do tego dzieła przyię-
tych obierze się y wyznaczy.

Przełożeni nadobrotliwicy służby Szlache-
ckiej od samey Szlachty, niech się mianują,
do podwóch do iednego Urzędu Wojskowego,
z litonich szeregów iednego, litoniego by do usiadych
utwierdzi, oraz postanowi.

Flarb Krąju publicany niech się ustanowi,
y pewny plac y powoł czyli podałku: na ka-
żdem szereg powszechnym niech posta-
nowi, w uchwaleniu litoniego większosi gło-
sów będzie liczyła, nad litonim flarbem
ieden z starostow czterech, dwóch z Szlach-
ty niech będą przełożeni.

Jeżeli Tytuł Szlachecki przywoity der Edlen
Dawac chce oznaczony szereg w listach y
w innych Dyplomatach na potym, dobrowol-
nie się offerował, aby między tymi, którzy
prawdziwie są Szlachta, y którzy wieszają
po ustanowieniu Rządu Szlacheckiego litoniego
tożban nazywają, rozności działają. Na co
Szlachta z szeregami zezwoliła.

Ręko pisy

Recesy wszystkie zadnych nie wylaczajac, gdy
 wcale sa zmiesione, y od Osuzconego dziedzica Fry-
 deryka dobrowolnie darowane, oraz zgladzzone,
 My taloz od wstraznienia onych zadzilismy
 Strzymac y niewchodac w wzecznanie, y dla tego
 wszystkie te recesy Insciemny y zgladzamy mo-
 ca nasza Kommissarska.

Do Zastawow w Semigally od wspomnianego
 Osuzconego dziedzica Fryderyka w Dobrach
 czyh w Wojtostwach Bershoff, Berbeten y Et-
 tern uczynionych, poniewaz Panowie Kony-
 liarze Osuzconego dziedzica, te Zastawy z us-
 zluhu przyczyn czescia zastacenia dlugow
 zaciagnionych za czasow Wojny dla obrony
 Rzeczy: od Osuzconego niegdz Oycy tego
 Osuzconatwa zaciagnety sie, ktorzy Summa
 przewyjsza 60000 Talerzy, przyczem wlasnych
 dlugow Imieniem na pozylki publiczne zaciag-
 niwnych pochodzace, y ze te Wojtostwa nie-
 wielkiego szacunku sa, oraz twierdza, ze wylupie-
 nie niestrudno stac sie moze, dla tego my pole-
 gajac na tej Ich deklaracyi wylupienie wspom-
 nionych Dworow chyba podobno teraz niczyi
 Dzierzawcy nadto do Krolewskiego Majestatu
 stwierdzenie uprosil, postanowilismy aby sie
 stalo

Udzialowsci wszystkie prywatne tali w Semigal-
 lij calw y w Kurlandyi namnaczuwszy do tej rzeczy
 pewne z Konyliarow dziedzica oraz ze Szlach-
 ty osoby nich beda zgladzzone y zmiesione
 Kredytorami talize a Prata: Osuzcony dziedzic Fry-
 deryk

Fryderyk według obietnicy, którą w umiarłowaniu
z Szlachtą uczynił, jeżeli tej części dyktura od
S. Krowalskiego Magistratu dostąpi, dobrymi sposo-
bami umiarłować się.

Wadewszystko zaś to stanowimy, a żeby katolic-
kiej Wzprawy równie iah Augustyńskiego samego
wyznania albo luterańskiego przez Państwa pier-
wszego Podania się pozwolony, i sprawowanie
w tym dykturze kurlandzkiej i Semigalskiej wód-
ne było, według zmiaru Rzymińskiego i tegoż
prowokowanego Kosuła. Za pozwoleniem Oursiew-
nego dyktura (Fryderyka) i całej Szlachty wszyst-
kiego dyktura według pełnego domagania się i
zadzi. To jest aby każdy z Szlachty, w swoich
Dobrach dziedzicznych kaphie wolności, dla części
Pobalicy, i prywatne miejsca do modlenia się bu-
dować, albo oparte Anaisac, oraz liży kato-
lickich do siebie przyzywać, o nich usługi dla
siebie, rodziny i dla Podanych swoich bez wszel-
kiej koga kowuśki przeszkody, i przymuszania i
tak z strony katolików iah i lutrow używać mogł
bez umniejszenia iednak Prawa co do dochodów, do
Kolatorstwa i do innych wszelkich należności. Tak
iż gdy iednak tyllko jest Kolator Kosuła, a ten stat-
tyk katolickim, Kosuł sobie ze wszystkiem do-
chodami niech zatrzyma, jeżeli zaś wielu wspol kolla-
torow, z których ieden wiarę katoliczną, przyist,
i osobliwy Kosuł w Dobrach swoich wybudował by
iednak ze ciężary co do zwyczajnych Augusty-
ńskiego wyznania penary, niech nosi. Będzie za
iste obowiązany Magistrat Szwedzi i Urzędu Imie-
niem wolnego i sprawowania obrządkow wiarę bez
przezwietwo od wszelkiego gwałtu, Urządów, i ob-
gaw dla każdego czynić. Do Urzędow taloz publicz-
nych

publicznych w dzęstwie tym katolikom, ktorzy zed
 ni gliby niech bedzie wstep bez tranfsernia kwęfzypat
 lum Praw, Przywilejow, Warunkow, Stwierdzeniu
 diazdom y Szlachcie Kurlandyi, co do sprawo
 wania Brzadzow Wyznania Augustarskiego, y co
 do uzywania swoich Kosciolow w szęstwie id nich
 wybudowanych, albo maigcych az wybudowac za
 następieniem iakiegshowurzel Magistratu, oraz co
 do Administracyi rzeclaz Kos Duchownych przez
 najracnięszych Krolow Polskich Laslawie nawa
 rzych y podzielonych

Kalendarz nowy we w szęstwie rządow ^{W. K.} Ma
 jestatu poddanych Krajach przyety, na zgodze na
 sze Jmieniem S. K. Majestatu przelozone Osuzie
 ciny taloz Kurlandii y Semigalski diage Fryde
 rylu, za przyzwoleniem Legoz Szlachty, w szęstwie
 przyiot. Koy aby wedlug pierwskiego dnia Koyz
 na Roku przyoztego iobez byl wprowadzony, byto
 szony y statecznie raportym od Otwiecznego dia
 zelia y od Legoz w szęstwie Kurlandii y Semi
 galskim nastęciow wedlug Prawa aby zachowy
 wat sig: moia y powaga, naszej Kommissary
 postanowzliomy.

Apostaci y inai zbiegowie z obu stron, tal od Osuzie
 wnego Alazgia teraznięszego iakw y od Legoz na
 stepow bez zadney zwolbi y sprzeclzu z Owykli
 waiagym niech beda wydawani y wracani.

Suzczy diage Kurlandii y Semigalski przyie
 ga, ktora S. Krolowicemu Majestatuwi oraz sze
 cazy: wyborna siebie taloz obowiazze ze Szlachty
 w szęstwie, w szęstwie przez tego y badego bny
 watnego Wolnowci, Przywileja, Prawa, Nadania
 nie naruszony w calosci ma zachowai.

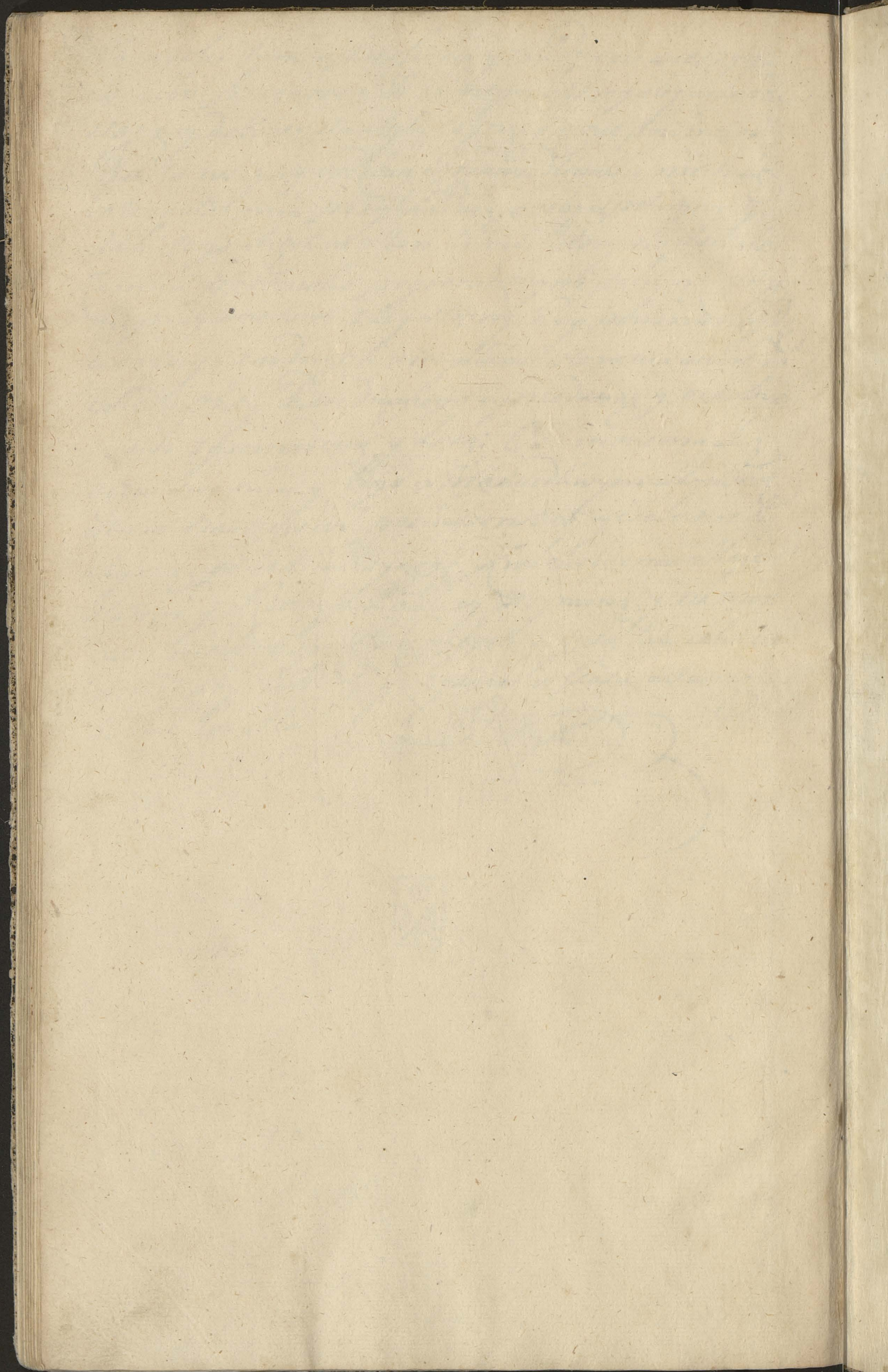
Forma Przyięgi nowemu diazciu
 od Szlachty maigcy byz przyhonany niech y dęstalia
 Pa. n. n.

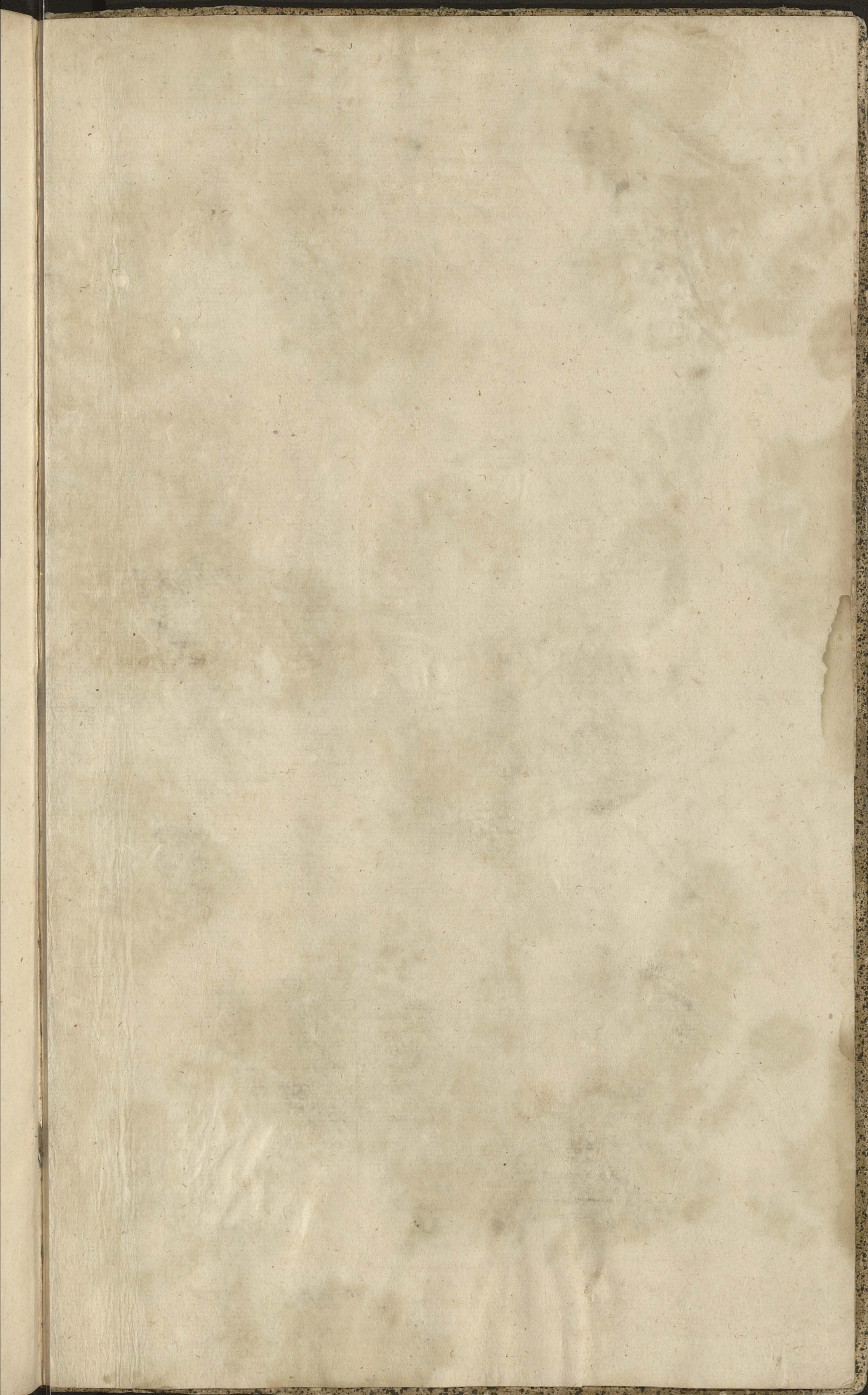
31

Je zas stan Szlachectwa szóstwa dla uczyni
wci tych mających być imiesionych, przez Nas
teraz ku niezłomemu umysłowi spoczeniu, na do
war zarnege ale do samego na potym reformo
wania Imiesionych do S^o K^o Majestatu Pana
naszego nayblaszawszego uiechasz, aby is na
potym dla niego bojazni, szlody, albo oddalenia
umyatu Oswieconego teratniejszego diazgia
y tego nastempow nie przytrafisz, gdy to
nam S^o K^o Majestat publicznym ubespiecze
niem y mową Kommissaraha, do obwarowania
zleci raczyt, Dla tego ^{na} osobliwym rozkazie
y Reskrypcie S^o K^o Majestatu, razem ^{na} De
cretach przeszlego Seymu w Sprawach Kur
landskich zawazliwych polegajac. Tegoz S^o K^o Maje
statu powaga y wola deklarujemy, y ogłaszamy
azely zaden z tych wszystkich ktokolwiek czy
to na Zjazdach albo Radach partykularnych
albo tez na Prowincyalnych tu w diektwie,
czy to na Seymie Walnym uczyniowcu wspom
nianych, mową y piśmie iako obrońca wro
nosci suwsich nie proponowal, oraz aby nie u
sutowal zmusic y starania aby nie przytlanal,
aby Usad Postow Prowincyalnych sprawowal,
aby ~~on~~ w niehanie y gniew onego nie popadl,
ani to Lemu od zarnege naybardziej zas od
naywyższego tego szóstwa Magistratu za zte
przyprzywac ~~zate~~ nie powinnowac albo moze,
Lez ze wolni y bezpiecni zewszad zostana, y
orzym wstep do wszelkich Urzędow y gdwosci przez
zasz y dobroczynnie diazgia oraz tego wedlug
Prawa Potomstwa następcow, jezeli by zgdni
byli otwarty, azely im zarnege Zarzutu na
wielu

na wszelki tym sposobem y trudności nie czyni
no albo przykroca d'zadnego, ktorogo byłby w nich
stany y dostojenstwa był, czynić się nie powinni
Nadto wszyscy weszły sprawiedliwosci nich się
do tego starania przykładać, ażeby y spólny y
cich tego obywatel stan trwał, który na wschodzie
Zambu przeciwko pogranicznym całej Rzeczy
nieprzyjacielom z tej strony gdy powstanie być
wszystki zgodnymi umyślaniami starania swoje do
całosci oney katedry uprzedzając y ochotnie
nich zgromadzić y Łoż; Owsiecznemu się
zgodnie swemu y tego sprawiedliwym wyrokom
stanie następnym postuszeństwem y częśc nich
czynią, # na Przykazie Królewskiemu Maje
statowi y Rzeczy: Polskiej uczynioną y na user
nosć nich pamiętając, jeżeli zyczą, tak, iako po
winni aby ich wyrażana w wszelkim dzie
leciem kuzta

6